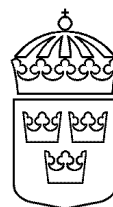

Riksdagens protokoll

2002/03:53

Torsdagen den 6 februari

Protokoll
2002/03:53

Kl. 12.00 – 13.16
14.00 – 15.00

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 31 januari.

2 § Ny riksdagsledamot och ersättare för riksdagsledamöter

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprovsningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot och ersättare för riksdagsledamöter

Till Valprovsningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Rolf Olsson (v), Göteborg, utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 6 februari 2003 sedan Johan Lönnroth (v) avsagt sig uppdraget. Från Valmyndigheten har också inkommit nytt beslut angående utseende av ersättare.

Valprovsningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och beslutet angående ersättare och därvid funnit att de blivit utfärdade i enlighet med 19 kap. 11 § vallagen.

Stockholm den 5 februari 2003

Staffan Magnusson

/Kerstin Siverby

3 § Utökning av antalet suppleanter i skatteutskottet

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i skatteutskottet skulle utökas från 21 till 22.

Kammaren medgav denna utökning.

4 § Val av extra suppleant i skatteutskottet

Företogs val av extra suppleant i skatteutskottet.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i skatteutskottet
Stefan Hagfeldt (m)

5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2002/03:135

Till riksdagen

Interpellation 2002/03:135 av Kenneth Johansson (c) om stärkt för-
äldraskap

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 14 februari 2003.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inplanerat möte med Nordiska
rådet som har förlängts.

Stockholm den 3 februari 2003

Socialdepartementet

Berit Andnor

Enligt uppdrag

Erna Zelmin-Åberg

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2002/03:148

Till riksdagen

Interpellation 2002/03:148 av Lars Ångström (mp) om minröjning

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 7 mars 2003.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresa och att vi inte kunnat finna en de-
battdag som passar både interpellanten och mig.

Stockholm den 4 februari 2003

Utrikesdepartementet

Jan O Karlsson

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 2002/03:142 om Gävle hamn

Anf. 1 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Ragnwi Marcelind har frågat mig vilka åtgärder jag avser
att vidta för att förbättra infrastrukturen i Gävleregionen och om jag är
beredd att verka för en utbyggnad av inseglingsrännan till hamnen. Rag-
nwi Marcelind frågar också vad jag är beredd att göra för att stödja en
positiv näringslivsutveckling i regionen.

Ragnwi Marcelind har interPELLERAT mig om samma fråga tidigare. Och precis som då vill jag säga att när det gäller infrastrukturen i Gävlerregionen är det min uppfattning att den är väl utbyggd för att motsvara transportkraven. Ett vägnät som jag vet att det har varit diskussioner kring är den kommunala vägen till hamnen. För den vägen har länsstyrelsen möjlighet att inom ramen för den statliga infrastrukturplaneringen ge bidrag till ombyggnader av kommunala vägar och gator som syftar till att förbättra trafiksäkerheten och miljön.

När det gäller frågan om en utbyggnad av inseglsrännan till hamnen är gällande praxis att Sjöfartsverket svarar för farlederna fram till hamnområdesgränsen. Inom hamnområdet är det hamnens ägares ansvar, det vill säga i detta fall Gävle kommun. Sjöfartsverket har ansvaret att tillse att farlederna håller tillfredsställande säkerhetsstandard.

Diskussion om statlig finansiering uppkommer som regel vid större farledsinsatser då en hamn vill ta in större fartyg. Det kan inte utan vidare hävdas att staten genom Sjöfartsverket eller genom anslag ska finansiera sådana förbättringar av farlederna.

Jag är medveten om att Gävle hamn är en av Sveriges största hamnar och att hamnen därför har stor betydelse för näringslivet i Gävlerregionen. Samma önskemål om stora farledsinvesteringar som finns i Gävle finns också från andra stora hamnar.

För Gävle hamns del har en kontakt redan etablerats mellan hamnen och Sjöfartsverket och en arbetsgrupp har tillsatts för att genomföra de tekniska och samhällsekonomiska analyser som krävs för att kunna ta ställning till hamnens önskemål. Jag följer det arbetet löpande.

När det gäller Ragnwi Marcelinds sista fråga, alltså vad jag är beredd att göra för att stödja en positiv näringslivsutveckling i regionen, finns redan i dag generellt sett goda förutsättningar för en långsiktig positiv utveckling av näringslivsstrukturen. Det sker bland annat med hjälp av de relativt stora statliga resurser som redan nu fördelas till regionen. En annan viktig bidragande faktor till en god utveckling av näringslivet är det engagemang och de idéer som finns inom kommunen från både politiker och företagare.

Jag vill slutligen säga att förutom hamnen är också Ostkustbanan och E 4:an viktiga infrastrukturer för det lokala och regionala näringslivet. Som Ragnwi Marcelind vet pågår nu utbyggnaden av E 4 samt byggande och planering av dubbelspår på sträckan Gävle–Stockholm.

Anf. 2 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Tack så mycket, Ulrica Messing, för svaret. Jag skulle önska att vi kunde hålla den här interpellationsdebatten som ett konstruktivt samtal om vad som behöver göras i Gävle och Gävlerregionen. Jag tror att både du och jag, Ulrica, har samma ambition, vilken är att få Gävlerregionen att överleva och expandera. Skillnaden är att jag sitter i opposition och att Ulrica Messing sitter i regeringsställning med makt. Då blir mitt tillvägagångssätt av naturliga skäl att interpellera och försöka skapa en diskussion och debatt om de här frågorna. Frågan är då hur ministern använder sig av den här makten.

Jag tycker att svaret generellt är ganska intetsärande och med genomgående samma intet lovande hållning som de svar som jag har fått

tidigare, och jag förstår varför. Ministern kan inte lova någonting. Det är lite synd att Messing inte vågar sätta ned foten och vara mer tydlig.

Jag tycker också att det är att ta i genom att säga att infrastrukturen i Gävle är väl utbyggd för att kunna motsvara alla transportkrav och att vi har en näringslivsutveckling i regionen som är så fantastiskt bra. Så tycker inte jag att det är. Jag tror att det är väldigt mycket som behöver göras för att vi ska kunna gå vidare.

Jag vill också påpeka att den här frågeställningen inte är riktigt densamma som den jag tog upp senast, Ulrica Messing. När vi stod här i kammaren i oktober handlade det ju framför allt om näringslivsstrukturen. Den dagen hade Gävles socialdemokratiska ledning tecknat ett kontrakt med PMS och Cliffstone, som skulle investera i hamnen i Gävle. Nu vet vi ju hur det gick med den affären, och vi behöver inte dra upp det som senare visade sig bli ett stort fiasko.

Men problemet och det som borde engagera alla oss på Gävleborgsbänken är att Gävle kommun nu är tillbaka på ruta ett när det gäller Gävle hamn, och det oroar mig. Då räcker det inte, som det står i svaret, att hamnen för en dialog med Sjöfartsverket, för vi vet ju, både Messing och jag, att pengarna som Sjöfartsverket har att hantera är marginella belopp som inte räcker. Och dessutom, precis som Ulrica Messing säger i svaret, är det en massa hamnar som vädjar om pengar för att få den del som Sjöfartsverket ska stå för ordnad. Jag tror att det helt enkelt måste avsättas mer resurser till de här frågorna.

När vi debatterade den här frågan senast talade sig Ulrica Messing väldigt varm om vikten av att möta Gävleregionens behov både på kort sikt och på lång sikt. Jag är oroad för konsekvenserna och kostnaderna som det i framtiden kommer att bli om vi inte ganska snabbt kan stimulera näringslivets utveckling i Gävle. Då tycker jag att de här pengarna som Gävle hamn behöver egentligen är ett litet belopp som skulle kunna göra en stor insats. Investeringsstorleken är ca 200 miljoner bara för att kunna få hamninfrastrukturen säker. Vi vet att farleden in till Gävle måste rätas upp. Det är den breddningen och fördjupningen som Sjöfartsverket ska stå för.

Det som jag tycker är mest tragiskt är att vi ändå har haft Karlsson-rapporten, som har tittat på de problem som Gävle kommun befinner sig i och på vilka nödvändiga åtgärder som behövs eftersom Gävleregionen är mycket utsatt jämfört med andra regioner. Därför kvarstår min fråga: Är det verkligen orimligt att begära att statliga medel läggs till Gävle hamn för att vi ska kunna få i gång den här processen som vi alla är så innerligt måna om att den ska komma i gång?

Anf. 3 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Jag är helt övertygad om att såväl Ragnwi Marcelind och Patrik Norinder som jag är måna om att utvecklingen i Gävle och i Gävleborgs län ska vara offensiv och att den ska vara positiv. Jag tror att vi tre kan se både styrkor och svagheter som finns i vårt län i dag. Det är ingen tvekan om att Gävle, som länets största kommun, är en viktig motor för den övriga regionala utvecklingen.

Jag tycker att det är oerhört positivt med de insatser som vi har gjort som på olika sätt har kortat avstånden inom vårt län och gjort det möjligt för människor att ha ett större pendlingsavstånd i länet för att arbeta eller

för att studera. Jag är övertygad om att det som nu sker på E 4:an och på Ostkustbanan är oerhört viktigt för att också binda vårt län närmare den Mälardalsregion som växer så att det nästan knakar.

Jag är övertygad om att de insatser som vi har gjort på lång sikt, när det till exempel handlar om infrastrukturinvesteringarna eller högskolan eller om det riskkapital som vi tillför är det som avgör hur utvecklingen blir i ett längre perspektiv. Jag tror att det är de långsiktiga insatserna som är de allra viktigaste.

Men det betyder ju inte att man inte också måste göra saker på kort sikt för att man är otålig och orolig här och nu. Arbetsmarknadspolitiken är kanske det allra viktigaste kortsiktiga verktyget för att hjälpa enskilda personer och för att möta stora varsel som kan komma.

Den prognos som Länsarbetsnämnden i Gävleborg nu har lagt fram för det här året är ljusare än vad som gällde det bokslut man gjorde för 2002. Man pekar på en rad möjligheter som man ser, där det finns en framtida tro och förhoppning om att det ska ske en tillväxt. Jag lovar att göra vad jag kan med både regelverk och pengar för att stödja den utvecklingen.

Vi lägger mycket pengar på infrastrukturen i Gävleborgs län. I fråga om den station som nu byggs om i Gävle till exempel, som kostar 100 miljoner kronor, betalar staten drygt hälften av den infrastrukturinvesteringen.

Sedan är det en balansgång. Jag har valt, i rollen som ansvarig för regional tillväxt, att ha en tilltro till att de bästa idéerna och framför allt det starkaste engagemanget finns lokalt hos företagare och hos politiker. Därför ger vi nu också mer pengar än någonsin till länsstyrelserna eller de kommunala samverkansorganen så att de lokalt och regionalt kan göra gemensamma prioriteringar och ha gemensamma ansatser för framtiden.

Länsstyrelsen för Gävleborgs län har för i år fått drygt 91 miljoner kronor till att stödja, stimulera och förverkliga idéer och projekt. Man fick en liknande summa förra året. Jag är beredd att diskutera om det finns några problem kring den styrning som vi har på de pengarna eftersom Gävleborgs län är ett av de län som aldrig har använt alla de pengar man har fått utan dessutom har ett ganska stort anslagssparande. Det är klart att vi alla måste ställa oss frågan hur det kommer sig med tanke på den utveckling vi har i vårt län och den höga arbetslösheten. Är det brist på idéer eller är det brist på möjligheter i regelverket?

Jag är beredd att titta på det, för jag är fortfarande övertygad om att det bästa engagemanget och den viktigaste motorn för utvecklingen borde finnas lokalt. Sedan kan vi hjälpa till att stödja med regelverk och med pengar.

Jag kommer att följa den diskussion som Sjöfartsverket nu har med Gävle hamn. Vi har samma diskussioner med Södertälje hamn och med Stockholms hamn, och det finns också många andra hamnar som har liknande behov. Behoven är välmotiverade på var och en av de här platserna. Jag kommer själv att besöka Gävle hamn nu under våren för att få en egen bild av vad det är man vill göra och vilka möjligheter man ser med en sådan utbyggnad för att också öka trafiken till hamnen.

Prot. 2002/03:53
6 februari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 4 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Tack för det, Ulrica Messing! Gävle hör ju till de regioner som har väldigt omfattande omställningsproblem, precis som Ulrica Messing säger. Det är därför jag inte kan förstå det här. Vi hade ju den här utvärderingen, vi fick Karlssonrapporten som så tydligt pekade på att vi var i en särställning. Vi var det. Det står till och med att vi tillhör en sämre region än drabbade orter som Linköping och Kumla. Då menar jag att det ändå måste finnas anledning att ta den här frågan på större allvar, alltså just att möjliggöra hamnens utbyggnad.

Gävle kommun uppvaktade ju Messing. Nu säger Ulrica Messing: Jag har valt att ha en tilltro till de lokala investerarna. Det är precis det de lokala investerarna vill. De vill vara med och investera. De vill ta sitt ansvar. Men en förutsättning för att få privata investerare att lägga sina pengar är att även staten tar det här ansvaret för infrastrukturen, alltså inseglingsrännan till hamnen.

Det är den diskussionen med Sjöfartsverket som jag känner mig så oroad över. Jag är oroad för att det bara ska bli en diskussion som inte leder till någonting konkret om inte Messing sätter ned foten på ett väldigt allvarligt sätt i den här frågan.

Sedan tycker jag att det är intressant att Ulrica Messing tar upp frågan om att vi har förbättrat kommunikationerna så påtagligt under den sista tiden. Senast i dag hörde jag att motorvägen till Uppsala inte blir färdig förrän i oktober 2007! Det känns ju som en evighet till dess. Vi har utbyggnaden upp mot Hudiksvall, som också är förskjuten ett antal år. Det skapar ännu större besvikelse och också flyktanledningar för både företag och enskilda från just vår region – som är så utsatt. Vi har faktiskt en arbetslöshet som är bland de högsta i landet och så vidare.

Ulrica Messing tar själv upp problemet med de här länsstyrelsepengarna som inte utnyttjas. Det är bara ytterligare ett tecken på att någonting inte stämmer i vår region, när vi vet att det behövs så mycket investeringar. Då är de här pengarna inte riktade till de saker som de egentligen behöver riktas till.

Min vädjan till Ulrica Messing – i mitt förkylda tillstånd – är att vi måste göra något åt Gävle hamn och att vi måste ta diskussionen med Sjöfartsverket på största allvar. Då finns det en möjlighet att vi kan få de privata investerarna att också göra sitt för att vi ska kunna få möjligheter att utveckla Gävleregionen till något ännu bättre än i dag. Messing har också tagit upp detta i sitt svar, att det här inte bara handlar om Sverige. Det här handlar också om länder utanför vårt land som skulle kunna komma i fråga. Därför är det här så angeläget, inte minst för Gävles framtid och för vår egen framtid i vår hemstad.

Anf. 5 PATRIK NORINDER (m):

Fru talman! Jag tänkte hålla mig till problemen i Gävle hamn. Jag ser framför allt två stora problem. Det är investeringarna i containerkajen och det är inseglingsrännan. Som statsrådet vet är Gävle hamn inne i ett mycket expansivt skede just nu. Man gör stora investeringar för att tillgodose de krav som finns på import och export i Gävle. Gävle hamn har också klassats som riksintresse av Sjöfartsverket. Man betjänar kunder från Norrbottens inland ända ned till Örebro. Det är ett stort område som betjänas av Gävle hamn. Det är alltså inte bara företagen runt Gävle som

är betjänta av den. Nu vill man bygga ut. Containertrafiken ökar. Det här gäller framför allt de mindre och medelstora företag som ska betjänas av Gävle hamn. De stora företagen har ju egna transportsystem.

Statsrådet kände till att det finns länsmedel för utbyggnad av containerkajerna. Tidigare var det bara kajer för persontrafiken som man kunde få medel för, men nu har man även tillåtit att lastkajer kan få medel, statliga medel. Jag är också medveten om att konkurrensen om de här medlen är stor. Det finns naturligtvis andra mycket angelägna satsningar på vägar och järnvägar. Men vi får inte glömma att även sjöfarten behöver sin del för att klara en sammanhållen, väl fungerande infrastruktur.

Jag skulle vilja höra statsrådets åsikt om en lösning som kanske kunde vara möjlig. Det är att göra som näringslivet har förhandlat sig fram till – att staten ger ett framtida löfte om att anslå medel till i det här fallet Gävle hamn. Då kan man använda det löftet för att ta lån i bank och göra de satsningar som är angelägna. Problemet är att nu få fram pengar snabbt så att man kan göra dessa satsningar. Det finns inte medel i Gävle. Gävle har nått lånetaket, och det finns inte mer pengar att ta ut. Då kan detta vara en möjlighet. Jag skulle vilja höra om statsrådet anser att detta är en framkomlig väg.

Inseglingsrännan är nu mycket underdimensionerad. Där behövs verkligen en ordentlig upprustning. Jag vet att den här frågan diskuteras inte bara mellan Gävle hamn och Sjöfartsverket utan också med länsstyrelsen.

Jag skulle vilja att statsrådet tänker på ansvarsfördelningen mellan staten och Gävle kommun. Det är en mycket lång inseglingsränna det rör sig om. Historiskt sett har Gävle tagit ansvar för den. Det är frågan om det är skäligt. Jag tycker att man har tagit ett ansvar som är långt mer än skäligt för en kommun. Det statliga ansvaret skulle ha kunnat vara större. Som jag sade tidigare måste vi vara klara över att detta är ett riksintresse. Större delen av godset är inte Gävlebaserat utan kommer från avlägsna kunder.

Jag skulle vilja fråga om statsrådet är beredd att diskutera gränsdragningen mellan det statliga och det kommunala ansvaret. Det är ju viktigt att rätt ansvar faller på rätt part. Jag tror att det finns öppningar för att hitta lösningar här. Är statsrådet villig att föra en sådan diskussion?

Anf. 6 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Fördelningen av ansvaret slogs fast av riksdagen så sent som 1998 i den stora proposition som behandlades då. Det framgår väldigt klart att det är staten som har ansvaret fram till hamnområdesgränsen. Kommunen har sedan ansvaret innanför gränsen. Sedan kan man självklart alltid diskutera var den exakta linjen för detta går. Man kan göra en överenskommelse om att staten gör det ena om kommunen, ett kommunalt näringslivsbolag eller någon annan aktör gör det andra. Vi är självklart bredda att föra den typen av diskussion både med Gävle hamn och med de andra hamnar som vi nu har arbetsgrupper med och som har starka önskemål om att få göra investeringar.

Jag är övertygad om att de önskemål som både Gävle hamn och de andra hamnarna har är väl motiverade. Vi ser en positiv utveckling när det gäller mängden gods på sjön. Med det läge som Gävle hamn har vid ostkusten finns det stora möjligheter att både använda gods från norra

Prot. 2002/03:53
6 februari

Svar på
interpellationer

delen av Sverige och att självklart knyta sådana gamla, traditionella förbindelser över Östersjön som vi tidigare har haft. Jag är beredd att föra en diskussion om var den exakta gränsen för ansvarsområdet ska gå.

Det är flera år sedan jag var i Gävle hamn senast. Därför är jag mån om att komma dit nu under våren och skaffa mig en aktuell bild över den verksamhet som har ägt rum där under den senaste tiden. Inför det besöket ska jag få en genomgång av Sjöfartsverket och höra deras synpunkter på den arbetsgrupp som nu är tillsatt – vilka frågor och möjligheter man ser. Innan dess är jag inte beredd att vare sig lova något eller stänga dörren för några framtida statliga löften. Låt mig få ha frågan öppen tills jag har fått en ordentlig genomgång av Sjöfartsverket och tills jag har fått en egen bild av den verksamhet som Gävle hamn planerar för.

Anf. 7 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Vi får tacka ministern för det löftet. Det är i alla fall inte en slutgiltigt stängd dörr, utan det inger förväntningar på att det kan föras en diskussion när ministern besöker hamnen. Det tror jag är angeläget.

När Ulrica Messing säger att hon ska göra allt hon kan och lovar att följa frågan får vi tryggt försöka nöja oss med det. Jag tror att det är väldigt många som följer den här debatten. Det finns ett stort intresse och en oro, både hos makthavare – i Ulrica Messings eget parti och i övriga partier – och hos kommuninnevånare. Man undrar vad som ska hända i den här frågan.

Lite ironiskt skulle jag kunna säga att om det blir ett lika snabbt eller lika segt fotarbete som det har varit när det gäller den övriga infrastrukturen är jag rädd att vi måste vänta i 40 år. Då tror jag att vi har förlorat Gävles framtidschans. Detta är en fråga som måste upp på dagordningen omgående. Gävle hamn har en stor betydelse både för näringslivet och för arbetsmarknaden i hela Gävleregionen, men jag tror att nyttan av hamnen är mycket vidare än så. Det är därför jag har ställt den här interpellationen och velat lyfta fram frågan på nytt igen.

Jag är tacksam för det svar och för den information som Ulrica Messing har lämnat – så långt hon har kunnat göra det. Jag förstår situationen också.

Jag följer gärna med på besöket till hamnen, och det gör säkert Patrik Norinder också, för att vara med och vara påtryckare och fungera som extra öron i den här frågan, som för oss känns viktig.

Anf. 8 PATRIK NORINDER (m):

Fru talman! Tack så mycket, statsrådet, för ett mycket bra svar. Jag är mycket nöjd med det. Jag vet att statsrådet inte kan sträcka sig längre än så här. Jag ser fram emot de diskussioner om det statliga och kommunala ansvaret som sedan kan föras. Jag kommer att följa detta med stor intresse.

Det var några år sedan jag var i Gävle hamn. Jag behöver också friska upp mina intryck därifrån.

Frågan om containerkajen måste vi också finna en lösning på. Tyvärr har Gävle hamn fastnat i problemet att inte kunna låna upp pengar. Det rör sig om rätt stora summor. Den del som staten skulle kunna vara med och finansiera är omkring 150 miljoner av de 260 miljoner som detta kostar. Här finns kanske en öppning för att avsätta dessa medel. Jag hop-

pas att statsrådet är villig att föra även den diskussionen. Det skulle underlätta.

Ta en diskussion med hamnen och se vad som kan göras, så skulle jag vara mycket nöjd även där. Vi kan kanske alla gå mycket nöjda från den här debatten. Vi kanske träffas i hamnområdet också. Tack så mycket, statsrådet!

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2002/03:53
6 februari

*Svar på
interpellationer*

7 § Svar på interpellation 2002/03:143 om förbud mot oljefartyg

Anf. 9 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Per Westerberg har frågat om jag avser att verka för att Sverige på samma sätt som Portugal, Frankrike och Spanien inför strikta ensidiga regler mot oljetankfartyg som är äldre än 15 år om de befinner sig inom 200 sjömil från den svenska kusten.

Låt mig först säga hur allvarligt jag och övriga regeringen ser på den bristande säkerhet som alltför ofta råder vid transporter av miljöfarligt gods på våra hav. Fartyget Prestiges förlisning utanför Spaniens kust har på ett tydligt sätt visat vilka värden som står på spel om vi inte kommer tillrätta med de problem som finns. Därför konstaterar jag med glädje att den senaste tragedin också fört med sig att Sverige – tillsammans med andra sedan tidigare pådrivande länder – nu får med sig hela EU i arbetet med att öka ansträngningarna på området.

Jag vill fortsätta med att beröra de slutsatser som EU:s transportministrar enades om den 6 december 2002. Det är visserligen riktigt att tre EU-stater valt att vidta ensidiga åtgärder. Transportrådet har också godkänt att enskilda medlemsstater ska kunna kontrollera och, möjligen, på ett icke-diskriminerande sätt begränsa sjötrafik med skadligt och farligt gods inom 200 sjömil från kustlinjen.

Förutsättningen för dessa åtgärder är att de måste ske i överensstämmelse med internationell havsrätt. Havsrättskonventionen UNCLOS ställer upp en balans mellan staters skyldigheter och rättigheter. Ett komplicerat regelsystem för flaggstats-, kuststats- och hamnstatsjurisdiktion har utformats i konventionen – bland annat genom reglerna för främmande fartygs rätt till oskadlig genomfart i en stats territorialhav och kuststatens jurisdiktion i den ekonomiska zonen och även rätten till fri sjöfart på internationellt vatten; det vill säga det fria havet och ekonomiska zoner.

Grundförutsättningen i EU:s arbete är att den balans som finns i havsrättskonventionen inte får rubbas. Det är sedan upp till respektive medlemsstat att bedöma vilka åtgärder som ryms inom gällande havsrätt. Regeringen anser att nästa steg för EU:s del blir att noga granska vilka överenskommelser de ensidiga åtgärderna kan leda till och om dessa åtgärder är förenliga med internationell havsrätt.

Olyckorna med oljetankfartygen Erika och Prestige och de ökande oljetransporterna på Östersjön visar hur angeläget det är att fortsätta driva på arbetet med att stärka sjösäkerheten och förhindra förorening. Mycket arbete pågår redan inom såväl EU och Helcom som Internationella sjö-

fartsorganisationen, IMO. Det finns med andra ord en rad handlingsmöjligheter för att få bort undermåliga tankfartyg.

Som svar på Per Westerbergs interpellation vill jag därför säga att regeringen inte avser införa några ensidiga regler som skulle vara i strid med internationell havsrätt. Jag menar också att EU gemensamt bör analysera konsekvenserna av de åtgärder som vissa enskilda medlemsstater väljer att vidta. Regeringen kommer även i fortsättningen att verka såväl nationellt som internationellt för ökad sjösäkerhet och för att förhindra förorening. Åtgärder för att skydda vårt känsliga innanhav, Östersjön, har högsta prioritet i regeringens arbete.

Anf. 10 Förste vice talman PER WESTERBERG (m):

Fru talman! Först ska jag be att få tacka statsrådet för svaret på mina frågor. Låt mig säga att jag inte är särskilt nöjd med svaren, och det tror jag inte att statsrådet hade väntat sig heller.

Den framförhållning som Frankrike, Spanien och Portugal har innebär att man testar IMO, man testar vad som är förenligt med rätten där för att kunna skydda sina kuster på bästa möjliga sätt.

Vad som nu har skett i Östersjön är att den nya mycket stora ryska oljeterminalen i Primorsk är färdig och i full drift. Det är fråga om en mångdubbling av tjockolja som ska gå genom Östersjön till raffinaderier i Västeuropa och andra ställen i världen, men primärt i Västeuropa.

Prestige hade varit i Östersjön 14 dagar innan den förliste utanför den spanska kusten. Den fördärvade över 50 mil av den spanska kusten med mycket stora ekonomiska och miljömässiga konsekvenser, detta trots att den förliste ganska långt ut från kusten. Den behöll dessutom en stor del av sin last i skrovet i och med att den sjönk på ett utomordentligt stort vattendjup jämfört med vad som finns i Östersjön. Hade olyckan skett i Östersjön kan man med fog misstänka att större delen av Östersjöns kuster hade blivit allvarligt oljeskadade. Och vi vet ju att det har förekommit tillbud och incidenter i Östersjön med fartyg som liknar Prestige under den korta tid som terminalen i Primorsk har varit i gång.

Jag kan inte se annat än att vi med mycket stor kraft måste pröva alla tillgängliga medel att skärpa kraven på fartygen som går genom Östersjön.

Jag noterar det mycket stora allvar som de franska, spanska och portugisiska regeringarna har tagit detta på för att verkligen testa vad som går och är förenligt med IMO genom att sätta denna gräns på 200 sjömil. Jag efterlyser större aktivitet från den svenska regeringen.

Så sent som i december gjorde ett enhälligt miljö- och jordbruksutskottet ett tillkännagivande till regeringen. Utskottet var enhälligt såttillvida att man ska avvakta Helcoms möte i mars. Men sedan måste man gå vidare då sannolikheten för att nå enhällighet när det gäller att göra Östersjön till ett särskilt skyddat hav tyvärr inte är särskilt stor.

Genom att sätta tryck och pröva gränserna är det sätt på vilket man kan driva dessa frågor för att komma framåt.

Jag noterar nu också att den finske regeringen och presidenten, både statsrådets partivän, president och premiärminister, har varit ute när det gäller islossningen där man har samma problem. Även min egen partivän, kommunikationsminister Kimmo Sasi i Finland, har varit ute när

det gäller att just den ryska isklassningen är undermålig och kan leda till exakt samma katastrof.

Jag vill därför ställa följande frågor:

Vilken tidtabell har statsrådet? Är det intressant också för statsrådet att agera när det gäller isklassningen som de finska kollegerna är mycket upprörda över? Vad kommer statsrådet tillsammans med kollegerna i regeringen att ta för initiativ med anledning av miljö- och jordbruksutskottets enhälliga tillkännagivande till regeringen? Ämnar man agera med kraft när det gäller denna typ av båtars anlöpning till svenska hamnar? Det har ju varit aktuellt i dessa fall.

Anf. 11 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Jag vill börja med det som Per Westerberg tar upp om sin finske kollega Kimmo Sasis reaktioner på det fartyg som nu finns i Östersjön. Det är ett väldigt bra exempel på att vi i detta sammanhang har gjort exakt samma sak. Vi har kontakter med Finland. Vi är lika angelägna som kommunikationsministern i Finland och den finska regeringen om att det nu gäller att gå från ord till handling. Det räcker inte att med fina ord vara överens om internationella åtaganden, utan nu måste varje stat också upp till bevis och se till att deras fartyg lever efter de internationella överenskommelser som finns. Det är oerhört viktigt. Här kommer vi att agera tillsammans med Finland, och vi är också angelägna om att få med oss de andra baltiska länderna i det arbetet. Men jag tar gärna ett ansvar för att tillsammans med den finska ministern vara motor i dessa diskussioner och i dessa aktiviteter.

Över huvud taget vill jag vara väldigt tydlig med att säga att alla stater som accepterar att fartyg går under deras flagg måste ta ett ansvar för att dessa fartyg också lever upp till de regler som varje stat har skrivit under. Så är inte fallet i dag. Låt oss vara tydliga mot alla nationer och säga att vi har mer att göra när det gäller att leva upp till dessa regler i ett första skede.

I dag diskuterar vi också två EG-direktiv som på olika sätt kommer att skärpa kraven. Det första direktivet gäller en skärpning av kraven på hamnstatskontroller och klassificeringssällskap, vilket är en viktig del i arbetet för att hindra att de katastrofer som vi har sett under den senaste tiden inte ska uppstå igenom. Det andra direktivet handlar om riskfartyg i europeiska farvatten. Det är en viktig fråga som engagerar många som arbetar ombord på dessa fartyg. Men det är också en viktig fråga för oss andra eftersom den så tydligt trycker på behovet av utbildning och kompetens bland personalen.

Vi kommer att driva på den linje som kommissionen nu föreslår om att vi ska gå fram tidigare än det som ministrarna beslutat om tidigare i fråga om att ställa krav på utfasning av fartyg med enkelskrov. Jag stöder kommissionens arbete och skyndar gärna på den processen. Men det räcker inte med dubbelskrov eller ens trippelskrov om inte de som arbetar ombord på fartygen också har utbildning och kompetens när det gäller det gods som man ska frakta och de frågor som rör ett fartyg. Det är en lika viktig fråga.

Sedan kommer vi fram till Helcoms möte tillsammans med de andra Östersjöstaterna att fortsätta verka för att få en gemensam ansökan till IMO om att klassificera Östersjön som ett särskilt känsligt havsområde.

Prot. 2002/03:53
6 februari

*Svar på
interpellationer*

Lyckas vi inte få en enighet om det är jag beredd att gå fram för egen del från Sveriges sida.

Anf. 12 Förste vice talman PER WESTERBERG (m):

Fru talman! Först tackar jag för statsrådets förtydliganden. Jag noterar engagemanget från statsrådet. Men jag noterar även engagemanget från den finske presidenten och premiärministern, även om bemötandet från rysk sida inte har varit särskilt trevligt. Jag tycker att ju fler som gör detta sätter ökat tryck på den part som då mångdubblar transportererna med just tjockolja genom Östersjön. Det är ju tjockoljan som är så farlig för miljön i och med att den kletar ned stränderna, förstör djurlivet och förstör havsområden och mycket annat.

Jag vill ställa några kompletterande frågor. Jag är väl medveten om att vi inte vet om de franska, spanska och portugisiska regeringarnas utspel om att ensidigt förbjuda tankfartyg som är över 15 år eller utan dubbelskrov att gå närmare än 200 sjömil från deras kuster är förenligt med IMO:s regler. Men är statsrådet beredd att stödja deras initiativ? Det är ett sätt att sätta större press för att försöka nå fram i detta sammanhang. Det är ett sätt att testa hur långt man kan gå för att komma till rätta med ett mycket allvarligt problem.

Det här med EG-direktiv, hamnstatskontroller och klassningssällskap är bra men jag tror att vi bägge är väl medvetna om att man egentligen i praktiken bara kan göra lite vid hamnstatskontrollerna. Det är förenat med livsfara att inspektera lastrum på fartyg med enkelskrov med mera. Det behövs mycket större saker. Möjligen kan klassningssällskapen komma åt detta. Det handlar alltså om en bidragande faktor, inte om avgörande faktor.

Tyvärr handlar det väldigt mycket om fartygens ålder och om besättningens utbildning – det håller jag gärna med om. Det handlar också om dubbelskrov. Sedan gäller det att försöka få bort de sämsta och ”grisigaste” båtarna från de känsligaste vattnen.

De båtar som nu nämnts – med dålig isklass eller som är gamla och vanskötta – går med laster på 100 000 ton tjockolja, medan vi har en upptagningskapacitet på 5 000 ton. Vi har alltså inte en chans vid en större incident eller katastrof i Östersjön av den typ som skedde när det gäller Prestige. Därför driver jag – jag har gjort det tidigare i miljö- och jordbruksutskottet och gör det även här – att vi måste vara aggressiva för att komma fram.

Jag vill därför också fråga statsrådet om det tidigare uttalandet här är ett löfte om att vi, om man inte kommer överens i mars eller senast i juni, kommer att få se ett ensidigt svenskt agerande – om möjligt tillsammans med andra stater – för att skydda Östersjön.

Jag skulle också vilja ta upp en sista fråga här. Det gäller då hamnarna. Både EG och Sverige sitter i sammanhanget med en viss trumf på hand. Jag tänker på en del av den tjockolja som transporteras från Primorsk. De senaste dagarna har en båt med tjockolja uppmärksamats. Nu har den angjort Brofjorden. Sedan tuffar den tillbaka och har i stället ett systerfartyg inne på Östersjön.

Vi som mottagarland och mottagandehamn har tillsammans med exempelvis Rotterdam möjligheter att också sätta viss kraft bakom orden för att verkligen gå från ord till handling.

Fru talman! Per Westerberg frågar om han kan ta det som ett löfte att jag, om vi inte får med oss de andra länderna runt Östersjön, är beredd att agera ensidigt från svensk sida. Svaret på den frågan är ja. Jag tycker att det är oerhört viktigt och angeläget att vi alla gör allt vi kan för att minska riskerna för stora katastrofer i fortsättningen. Jag tycker också att det är viktigt att vi är en ”motor” för det gemensamma arbete som ändå kan vara *en* väg för att lyckas här.

Till exempel ska vi i mars ha en träff i Göteborg med experter från Sverige, Finland, Estland och Ryssland för att diskutera isklassning. Inför det mötet har jag skrivit ett brev till min kollega i Ryssland för att trycka på allvaret i de överenskommelser som vi träffar. Det är oerhört angeläget att varje stat nu tar ett ansvar för sina fartyg.

Kanske är det naturligt att de tre länder som drabbades allra hårdast av olyckan med Prestige också känner ett oerhört behov av att vara de första att testa de internationella överenskommelser som finns. Jag har förståelse för det. Men i dag har jag ingen annan ambition än att följa de andra tolv medlemsländerna som säger: Vi låter dem testa de gränsdragningsfrågor som finns. Men vi fortsätter att göra vad vi kan för att leva upp till de internationella åtaganden som vi har gjort och försöka att på olika sätt skynda på här.

Fru talman! Jag är glad över att statsrådet är beredd att ensidigt gå fram i fråga om Östersjön om man inte lyckas komma överens i juni. Jag tror att det är hög tid och mycket angeläget, med tanke på konsekvenserna av en katastrof av typen Prestige och framför allt med tanke på den kraftigt ökande oljetrafiken. Får vi en fem- eller tiodubbling av oljetrafiken i Östersjön är det hög tid att verkligen komma i gång. Vi vet ju bägge att det kommer att ta tid – oavsett vad vi gör – att nå fram till en bättre tingens ordning.

När det gäller Frankrikes, Spaniens och Portugals regeringar och detta med att ensidigt förbjuda fartyg utan dubbelskrov eller fartyg äldre än 15 år att gå närmare än 200 mil från nämnda länders kuster är det nog min mening att det har varit positivt med ett stöd, just därför att man agerar åt rätt håll. Man testar reglerna och försöker ta bort – som en kollega sagt – grisbåtarna från de närmaste farvattnen. Dessutom skickas en mycket tydlig signal. Ju större stöd de får, desto större möjligheter har vi att nå fram och att få uppmärksamhet och möjligheter att komma fram med tydliga regler.

Jag är alltså glad över att statsrådet är beredd att i juni ensidigt ta initiativ om det inte lyckas att komma fram vad gäller Östersjön. Men jag beklagar bristen på stöd för Frankrike, Spanien och Portugal. Vidare efterlyser jag – som jag allra sist i föregående inlägg talade om – svar beträffande hamnkapaciteten. Vi själva tar i svenska hamnar emot ett antal ”grisbåtar”, precis som ett antal andra EU-länder. Vi har möjligheter att sätta så att säga ett visst mått av hårt mot hårt i en sådan här diskussion. Är statsrådet beredd att göra det?

Anf. 15 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Genom det nya EG-direktiv som vi arbetar med får vi större möjligheter till hamnkontroller på olika sätt. Detta är en viktig del i det förebyggande arbetet.

En annan viktig fråga när det gäller just hamnarna är att ha gemensamma regler för nödhamnar. Där agerar vi lite olika som nationer. Både Per Westerberg och jag vet att Prestige inte släpptes in i lugnare vatten utan gick ut igen i stormigt vatten. Kombinationen stormigt vatten och en dålig båt blev katastrofal. Låt oss lära också av det och ha gemensamma regler för nödhamnar så att vi tar ett gemensamt ansvar för att undvika risker.

En annan viktig fråga som vi också kan driva gemensamt är att ha ett automatiskt och gemensamt identifieringssystem så att vi vet var de farliga båtarna går – var de har varit och vart de är på väg – och på olika sätt kan ha en gemensam beredskap i det avseendet.

I fråga om de direktiv som vi nu arbetar med är vi väldigt noga med att säga att det också kan finnas annat farligt gods. Vi är överens om att oljetrafiken kommer att öka. Men vi måste också ställa hårda krav på annat farligt gods, till exempel kemikalier. Det har vi talat väldigt lite om, och vi har en dålig beredskap vid en stor katastrof när det gäller annat farligt gods.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2002/03:129 om monopolbildning i jordbrukssektorn

Anf. 16 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Carl B Hamilton har frågat vad jag avser att göra för att främja konkurrensen i produktionen av jordbruksprodukter.

Som utgångspunkt för sin interpellation berör Hamilton Dansk Landbrugs Grovvarereselskabs, DLG, och Svenska Lantmännens förvärv av Svenska Foder AB, vilket skedde föregående år. Hamilton menar att denna affär hotar att skapa ett de facto-monopol.

Den svenska konkurrenslagen är uppbyggd efter förebild från EU och innehåller förbud mot konkurrensbegränsande samarbete och mot att dominerande företag missbrukar sin ställning på marknaden. Lagen stadgar även om obligatorisk prövning av företagskoncentrationer som överskrider en viss omsättning.

I Sverige är det Konkurrensverket som har till uppgift att tillämpa och tolka konkurrenslagen. För att stoppa ett förvärv krävs i första hand att förvärvet skapar eller förstärker en dominerande ställning. Utan att i sak kommentera den prövning som Konkurrensverket har gjort angående detta företagsförvärv kan jag konstatera att verket gjort bedömningen att den aktuella affären innebär att DLG får ensam kontroll över Svenska Foder i konkurrenslagens mening. Konkurrensverket meddelade i samband med sitt beslut att man ansåg att Svenska Lantmännens ställning på marknaden inte förstärks i och med förvärvet och att verket därför lämnade själva förvärvet utan åtgärd.

Konkurrensverket har i samband med sitt beslut dock angett att man noterar att köpet av Svenska Foder skapar stor oro på marknaden, särskilt hos köpare av djurfoder. Dessa befärrar bland annat sämre inköpsvillkor.

Konkurrensverket har därför öppnat ett så kallat initiativärende och avser att granska avtal med mera som ligger till grund för DLG:s och Svenska Lantmännens ägande i Svenska Foder. Konkurrensverket har även deklarerat att om man finner tecken på att Svenska Lantmännen och DLG/Svenska Foder överträder konkurrenslagens förbud kommer man inte att tveka att ingripa.

Regeringen för en aktiv politik för en ökad konkurrens då det är en viktig del i arbetet för att stärka och utveckla den svenska ekonomin. Effektiva marknader med väl fungerande konkurrens är en förutsättning för en långsiktig ekonomisk tillväxt. Jordbrukssektorn utgör inte något undantag. Man måste dock samtidigt acceptera att det löpande sker strukturförändringar. Marknader utvecklas hela tiden och därför är det viktigt att vi också är flexibla.

Lagstiftningen ska vara så anpassad att möjligheterna till utveckling tas till vara. Det är inte heller möjligt för regeringen att reglera marknadsvillkor inom vissa sektorer eller branscher. I stället försöker regeringen att arbeta för att skapa förutsättningar för aktörer att verka på marknader där det råder effektiv konkurrens.

Strukturförändringar behöver inte nödvändigtvis innebära att konkurrensen försämras. För att motverka en sådan utveckling är det viktigt att det finns effektiva konkurrensregler och att det sker en ändamålsenlig konkurrensprövning.

För närvarande pågår det på EU-nivå ett översynsarbete av EU:s regler för prövning av företagskoncentrationer. Översynsarbetet initierades i december 2001 när kommissionen presenterade sin grönbok om översyn av koncentrationsförordningen. I december 2002 presenterade kommissionen sitt förslag till nya regler för kontroll av företagsförvärv. Förhoppningen är att förordningen ska kunna antas senast på rådsmötet i december 2003 och att den ska kunna träda i kraft den 1 maj 2004.

Förslaget till nya regler för kontroll av företagsförvärv är inriktat på att skapa ett öppnare, mer flexibelt och mer rättssäkert handläggningsförfarande för kontroll av företagsförvärv. Frågor som diskuteras är bland annat val av jurisdiktion, det vill säga hänskjutande av ärenden mellan kommissionen och medlemsländernas konkurrensmyndigheter samt materiella kriterier, det vill säga vilket konkurrenstest som bör användas. I den diskussionen inkluderas även frågan om beaktande av effektivitetsfrämjande effekter av de företagssamgåenden som prövas. Även frågan om själva förfaringssättet vid koncentrationsprövning behandlas i förslaget.

Sverige har ännu inte tagit ställning till förslaget i sak men är positivt till att ändra koncentrationsförordningen på ett sätt som leder till ett mer effektivt, flexibelt, öppet och rättssäkert förfarande för kontroll av företagskoncentrationer.

Huvudansvaret för konkurrensfrågor ligger som bekant inom regeringen hos näringsministern. Jag avser dock att noggrant följa utvecklingen inom mitt ansvarsområde. En god konkurrens inom jordbrukssektorn är central såväl för producenternas framtid som från ett konsumentperspektiv.

Anf. 17 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Jag är ännu inte nöjd med det, men det finns ju chans att komma tillbaka.

Frågan rör om ifall konkurrenslagen är tandlös och ineffektiv på ett sätt som kanske inte förutsågs när den skrevs och utarbetades. Detta har aktualiserats genom den här affären. När man nu reformerar konkurrenslagstiftningen på EU-nivå – och därmed på svensk nivå – bör man fundera på implikationerna.

Den här affären har också en speciell aspekt förutom att den skapar en större marknadsandel. Från att ha varit ett dominerande företag blir det nu ett de facto-monopol som har ett starkt inflytande över utrikeshandeln genom att företaget har de anläggningar som krävs för utrikeshandel med den här typen av jordbruksprodukt. Därmed kan man påverka konkurrenternas kostnader och konkurrenskraften inom landet.

Bakgrunden är att jordbrukskooperationen har haft en dominerande ställning när det gäller handeln med spannmål, foder och insatsvaror. Man har haft en andel på ca 70 %, och den största konkurrenten har varit danskägda Svenska Foder som har haft ca 20 % av marknaden. Sedan finns det också ett antal mindre företag, men de är inte särskilt viktiga, men de är beroende av Svenska Foder som fodertillverkare, exportör och importör via Svenska Foders anläggningar i svenska hamnar. Denna utrikeshandelsaspekt är också en försvårande omständighet i den här affären.

Nu hotas, som sagt var, den här delen av jordbrukssektorn att bli ett de facto-monopol. I Dagens Industri har man kunnat läsa att jordbrukskooperationen tillsammans med sin danska motsvarighet DLG – som statsrådet nämnde – redan i utgångsläget har ett långtgående samarbetsavtal med varandra. De är nu i färd med att tillsammans förvärva Svenska Foder. Man uppger att Svenska Foder ska fortsätta att konkurrera med den svenska jordbrukskooperationen, det vill säga man ska konkurrera med en av sina huvudägare. Bara detta skapar ett trovärdighetsproblem.

I själva verket finns det starka kommersiella skäl att tro att köparen siktar på en i det närmaste 100-procentig marknadsställning i Sverige. Sedan driver man Svenska Foder på ett sådant sätt att man efter några år når nollresultat. Sedan överlämnar man företagets kvarlevor till ägaren.

Det här en ganska komplicerad och diaboliskt upplagd affär där man når en total kontroll över marknaden.

Det är en viktig del av svaret att Konkurrensverket kommer att fortsätta att följa den här frågan genom att man har gjort den till ett initiativärendet. Det tycker jag är alldeles utmärkt. Det vore värdefullt om ministern kunde redovisa vilka kriterier som gäller för ett ingripande i ett fall som detta, vilka ingripanden som kan bli aktuella och vilken typ av åtgärder det handlar om. Hur ska detta kunna ske i efterhand? Det tror jag att det är många som undrar. Man kan ju inte köra en affär baklänges, allra helst som den ena delen av affären leder till nollresultat.

Jag återkommer senare till jordbrukssektorn i största allmänhet med sina konkurrensproblem, men jag stannar här just nu.

Anf. 18 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Herr talman! Vi från Moderaterna har ju alltid pläderat för en fri konkurrens och att den ska vara så ärlig och så fri som det över huvud taget går. Jag förstår av jordbruksministerns svar till Carl B Hamilton att vi i det avseendet har samma ambition.

Precis som det framgår av texterna här är denna oro väldigt djupt rotad hos den lilla del som inte ingår i den nu aktuella affären. Jag tror att vi alla är medvetna om att motsvarande affärer eller maktblock tidigare på ett mycket effektivt sätt har motat bort just de små företagen som kan vara de som utövar den faktiska konkurrensen och som skapar en friskhet.

Carl B Hamilton nämnde utrikeshandeln. För att tala klartext handlar det om utlastningsanordningar vid hamnar som gör att de små aktörerna som inte har möjlighet att göra grundinvesteringar är fullständigt utlämnade.

Jag utgår ifrån att jordbruksministern nu inte alltför starkt tar fasta på det sista stycket i svaret om att det är näringsministern som har ansvaret, även om det är så. Jag vet att ni umgås i regeringssammanhang, så jag hoppas att jordbruksministern inte avhänder sig ansvaret utan att hon ser till att denna just för jordbrukssektorn så viktiga del uppmärksammas.

Med tanke på jordbruksministerns tidigare bakgrund inom Konsumentverket skulle jag vilja höra om jordbruksministern generellt sett är nöjd när en marknad domineras av två ägare som har 90 % av kontrollen.

Anf. 19 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Herr talman! Jag tycker inte att konkurrenslagen är tandlös. Det är ett kraftfullt regelverk. Det är anpassat till EU:s regler, vilket är en fördel för företagen eftersom de då vet vilka spelregler som gäller på marknaden. Det finns stränga förbud mot konkurrensbegränsande samarbete och missbruk av dominerande ställning, och det finns också regler för prövning av företagsförvärv. Just när det gäller företagsförvärven måste man också vara noga med att strukturförändringar ofta för något gott med sig.

Lagen är i mycket skriven som en undantagsprövning, det vill säga att bara det skadliga ska mejslas ut. Det är inte alltid som man behöver ingripa mot en hel affär, och då finns det utrymme att mejsla ut precis det som skadar konkurrensen och kräva åtaganden av företagen. Så fungerar systemet, och det är bra också för utvecklingen av näringslivet och tillväxten.

Jag håller dock med om att vi har en mycket stark koncentration på jordbruksområdet i flera led. Det gäller även på dagligvarusidan om vi tar det allra sista ledet. Det är ett problem, och det ger risker från konkurrenssynpunkt.

Jag har noterat att i det aktuella fallet påverkar affären också hamnarna och därmed utrikeshandeln. Affären var dock upplagd på ett sådant sätt att den enligt lagens mening inte skapade eller förstärkte en dominerande ställning.

Konkurrensverket har deklarerat att man tagit initiativ till en granskning av avtalen. Det innebär att man tittar på ifall dessa avtal är förenliga med förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete eller inte. Det kan handla om att avtalen hindrar eller förvränger konkurrensen. Det innebär också att man granskar hur dessa företag agerar på marknaden. Om det är

Prot. 2002/03:53

6 februari

*Svar på
interpellationer*

ett dominerande företag får det inte missbruka sin dominerande ställning. Det i sin tur kräver att man lägger särskilda krav på den typen av aktörer på marknaden.

I det läget är konkurrenslagen alltså asymmetrisk, vilket i sig innebär att de små företagen har större möjligheter att samverka för att därigenom stå starka mot de stora företagen. Det är på så sätt inbyggt i lagen att de små företagen ges en fördel på marknaden.

Jag har tidigare verkat inom Konkurrensverket, inte Konsumentverket som sades, och i den rollen har jag vid flera tillfällen uttalat att jag ser med oro på att vi har så koncentrerade marknader i Sverige. Det gäller inte bara inom jordbruksområdet, även om koncentrationen finns där.

Det finns förklaringar till detta. Det handlar om hur man historiskt har byggt upp strukturerna, vilken typ av produkter man hanterar, och det handlar också om att vi sedan 1995 är medlem i EU och därmed har en gemensam jordbrukspolitik.

Jag kan här tydligt deklarerat att jag inom mitt område kommer att verka för en effektiv konkurrens. För mig handlar det om att skapa nytta för konsumenterna men också möjligheter för näringen att växa och bli stark och konkurrenskraftig.

Anf. 20 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Ingen här har ifrågasatt tanken på att strukturomvandling och strukturaffärer kan vara positiva för konkurrensen. Frågan är dock om inte det här är en affär och en strukturomvandling som är skadlig och på sikt leder till högre priser för konsumenterna. Det är det som jag har hävdat, och som jag uppfattat att min meddebattör också är inne på.

Det är obegripligt att den här affären inte är skadlig. Det är helt oförståeligt. Om vi har en affär som innebär att alla konkurrenter antingen utplånas eller kommer i extrem beroendeställning – och utrikeshandeln delvis är kontrollerad – måste detta innebära att man får en oerhört stark ställning, som i sista hand kommer att exploateras till konsumenternas nackdel.

Konkurrensverket har inte sagt nej till affären med hänvisning till 4 § konkurrenslagen, där det i andra stycket står: "Ett förvärv där äganderätten till ett företag eller en rörelse inte övergår i sin helhet skall anses som ett företagsförvärv enligt lagen bara om förvärvet ger möjlighet att utöva ett bestämmande inflytande på företaget eller rörelsen."

När det gäller den aktuella affären kan man konstatera att om minoritetsägaren, alltså den som bara har 49 %, lägger in 100 miljoner kronor i affären är det naivt att tro att den parten skulle göra detta utan att ha ett bestämmande inflytande i sista hand. Det är inte trovärdigt. Konkurrensverket må följa lagen och komma till sitt domslut eller sitt avgörande, men det måste vara något fel på lagen när man inte kan se igenom den faktiska innebörden av den upplagda affären, vilket är att eliminera konkurrens och konkurrenter.

Det finns ett principiellt problem med jordbrukssektorn, nämligen att den genom statens agerande är en skyddad sektor. Det finns gränsskydd, olika typer av inre marknadsordningar, stöd och subventioner. Kombinationer av alla dessa hindrar konkurrens, hindrar inflöde av nya produkter,

hindrar konkurrenter från att komma in på marknaden och snedvrider den teknologiska utvecklingen inom sektorn.

Detta medför, och det är ett gammalt argument, att man måste vara särskilt skarp och kanske också ha en särskilt skarp konkurrenslagstiftning just för jordbrukssektorn. Staten har ett särskilt ansvar för att konkurrensen i jordbrukssektorn upprätthålls mer än i andra sektorer just för att staten, i detta fallet genom EU, har skapat ett system som begränsar konkurrensen.

Därför är min fråga till jordbruksministern om hon är beredd att inte minst inom EU-arbetet arbeta för krav på särskild uppmärksamhet och särskilt skarpa regler i konkurrenslagstiftningen vad avser den del av jordbruksmarknaden som är reglerad inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Anf. 21 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Herr talman! Först ber jag om ursäkt för att jag tog fel på vilket verk det gällde.

Jag tror att alla med insyn i den aktuella affären inser att den har en för dominant ställning på marknaden, möjligen med undantag för de två bolagen. Mot den bakgrunden vill jag påstå att våra lagar ska vara så starkt medborgerligt förankrade att de känns riktiga vid tillämpningen.

Det som vi nu ser är inte bra, även om vi inte kan säga det rakt ut – jag kan säga det, men ministern är måhända förhindrad. Nu saknas den medborgerliga förankringen vid tillämpning av lagstiftningen. Jag vill därför instämma i det som Carl B Hamilton sade, nämligen att konkurrenslagen uppenbarligen inte är tillräckligt bitsk för att kunna förhindra en osund konkurrens.

Jag tackar för svaret från statsrådet om att lagen är tänkt att vara asymmetrisk, alltså att tillvarata de små företagens intresse, och jag ser med tillförsikt fram emot att ministern bevakar jordbruksdelen av detta. Jag tolkar det så att vi är överens om att 90 % inte är bra.

Anf. 22 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Herr talman! Jag vill hävda att konkurrenslagen är en stark lagstiftning, och vi har kommit väldigt långt när det gäller att utveckla den. Den förändrades senast förra året, när den bland annat gjordes effektivare för att kunna bekämpa karteller. Men just nu pratar vi inte om det.

Jag skulle vilja varna för att ha särregler. Det är mycket viktigt att vi har en generell konkurrenslagstiftning som gäller alla branscher. Nu pratar vi om att vi behöver ha strängare regler för en bransch. Om vi får strängare regler för en bransch får vi vid ett annat tillfälle en beställning om mildare regler för en annan bransch.

Det är mycket väsentligt att vi har en generell lagstiftning egentligen utan undantag även om vi i samband med att vi fick lagstiftningen erkände att vi behöver ha vissa undantag just på jordbrukets område för att klara primärföreningarnas verksamhet. Det finns ett legalundantag i konkurrenslagen för primärföreningarnas verksamhet.

Vägen att gå när vi ska förstärka konkurrenslagstiftningen är att jobba via EU, den union vi är med i. Där pågår för närvarande ett utvecklingsarbete. Det handlar om att förbättra reglerna mot konkurrensbegränsande samarbete, som vi vanligen brukar kalla för kartelljakt. Men det handlar

Prot. 2002/03:53
6 februari

Svar på
interpellationer

också om att förstärka och förbättra arbetet med prövning av företagskoncentrationer.

Det kan vara en stor fördel med ökade möjligheter att hänskjuta prövningar till de nationella myndigheterna men också att man ska kunna gå andra vägen och hänskjuta ärenden till EU-kommissionen när man bedömer att det har en stor betydelse också för hur den gemensamma marknaden fungerar.

På jordbrukets område har vi nu möjligheter att gå mot ökad konkurrens och marknader som producerar det som konsumenterna efterfrågar. Det finns inom ramen för reformeringen av EU:s jordbrukspolitik. Det är ett stort arbete som har satts i gång där kommissionen i januari lade fram lagförslag som nu ska processas under det grekiska ordförandeskapet.

Kommissionen har lagt fram ett förslag som innebär att vi ska gå från en modell där vi mer arbetar mot stödsystemen och i stället verka för att få marknader som producerar det som konsumenterna efterfrågar. Från svensk sida driver vi att vi ska fasa ut stöd och få marknader att fungera bättre.

Jag tror att det är den vägen man ska gå för att få jordbruket och jordbrukssektorn att fungera bättre från konkurrenssynpunkt.

Anf. 23 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Jordbruksministern varnar för särregler och säger att vi ska ha generella regler. Jag kan hålla med om den grundhållningen. Men sedan påpekar jordbruksministern att vi just på jordbrukets område har en särregel beträffande primärföreningarna.

Då är min fråga helt enkelt: Kan man inte ta bort det i undantaget? Det är uppenbart att det skapar problem. Det är vad som driver fram koncentrationstendenser av den här karaktären. Är jordbruksministern beredd att diskutera den frågan och överväga att ta bort undantaget för primärföreningar?

Jag talar om ökad konkurrens och särbehandling av jordbrukssektorn inom konkurrenslagstiftningen. Det kan också innebära att man reformerar och diskuterar den gemensamma jordbrukspolitiken. De stödformer som finns har väldigt ofta specifik särinriktning både vad beträffar produkter och i andra dimensioner. De ska man göra mer generella förutom att man ska satsa på konkurrenslagstiftningen.

Men som sagt var: Hur blir det med undantagen?

Anf. 24 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Herr talman! Frågan om primärföreningarna är mycket komplicerad. Jag tror inte att det skulle bli majoritet i kammaren för att vi ska avveckla det undantaget.

Skälet är att vi har ett system för primärproduktionen som innebär att det finns både mottagningsplikt och leveransplikt. Det är det samband som måste fungera. Föreningen är tvungen att ta emot produktionen, och bonden är tvungen att leverera. Om vi ska få det att fungera måste vi nog ha en möjlighet till den typen av avtal.

Sedan är det väldigt viktigt hur långtgående avtalet ska vara. Det är någonting som Konkurrensverket måste ha ögonen på vid tillämpningen. Det kan svälla och bli för långtgående. Men att säga att vi inte ska ha undantaget för den här kärnan tror jag inte är möjligt. Så ser det också ut

i den europeiska rätten. Man har den typen av möjlighet till undantag. Den vägen tycker jag inte att vi ska gå.

Jag menar att vi ska vara aktiva när vi nu går vidare och ser över konkurrensreglerna inom EU. Det är värdefullt för vårt näringsliv att vi inte har särregler utan gemensamma regler. Då är de lätta att tillämpa och man vet vad som gäller.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition 2002/03:41 till miljö- och jordbruksutskottet

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.16 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

10 § Frågestund

Frågestund

Anf. 25 ANDRE VICE TALMANNEN:

Vi har nu veckans frågestund. Följande statsråd kommer att delta: utrikesminister Anna Lindh, finansminister Bosse Ringholm, försvarsminister Leni Björklund, jordbruksminister Ann-Christin Nykvist och statsrådet Pär Nuder.

Utrikesministern besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde. Frågor till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområden inom regeringen.

EU:s nationella bidrag till industrin

Anf. 26 BIRGITTA CARLSSON (c):

Fru talman! Jag har en fråga till utrikesminister Anna Lindh.

Volvo i Skövde och Göteborg har tagit fram en motor, en rak sexcylindrig motor. När Ford gjorde en intern utredning om var tillverkningen av denna motor skulle förläggas visade det sig vara mest lönsamt att göra det i Skövde. Men så blev det tyvärr inte.

Tillverkningen ska enligt uppgift förläggas till en motorfabrik i Wales. Anledningen till att det har blivit aktuellt är att fabriken där enligt uppgift får 20 miljarder dollar i nationellt bidrag och genom detta kan erbjuda en billigare tillverkning av motorn.

När nationella bidrag betalas ut till industrin ska detta notifieras i EU, men så har inte skett. När en handläggare hos West Sweden och Metallbasen här i Sverige har borrar i frågor om motortillverkning visar det sig att när Volvo blev av med tillverkningen av motorn till S40-modellen förlades denna tillverkning till Valencia i Spanien, där motorfabriken erhöll 10 miljoner euro i bidrag från EU-kommissionen och genom det kunde tillverka en billigare motor.

Anser utrikesministern att det är rätt att EU ger bidrag till medlemsländernas industrier och på det sättet förändrar konkurrensförhållandena mellan EU-länder, eller att länderna inom EU genom olika bidrag medverkar till detta?

Anf. 27 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Jag känner inte till det här enskilda fallet. Det har naturligtvis en väldig betydelse, men jag föreslår att frågeställaren återkommer till ansvarigt statsråd med en fråga i stället.

Anf. 28 BIRGITTA CARLSSON (c):

Fru talman! Jag vill ändå ställa frågan vad regeringen kommer att göra för att förhindra att det förekommer osolidariska bidragskonkurrens inom olika länder och inom EU. Vad gör regeringen rent praktiskt för att förhindra att svenska arbetstillfällen flyttas till andra EU-länder med hjälp av EU-bidrag?

Anf. 29 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! De principiella frågorna arbetar ju Sverige med och försöker förhindra att felaktiga situationer kan uppkomma, men för mig är det omöjligt att gå in i en diskussion om en enskild fråga av det här slaget. Där måste frågeställaren vända sig direkt till ansvarigt statsråd.

EMU:s påverkan på priserna

Anf. 30 NICLAS LINDBERG (s):

Fru talman! Jag har en fråga till konsumentministern.

Det har varit en del oro för vad som ska hända med priserna om Sverige går med i EMU, och jag undrar om ministern kan säga någonting om hur de svenska konsumenterna ska kunna känna sig trygga för att inte priserna skjuter i höjden om Sverige går med i EMU.

Anf. 31 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Det är alldeles riktigt att det finns ett antal rapporter om smyghöjningar som skett i samband med eurons införande. Det är viktigt att vi nu tar vara på erfarenheterna i andra länder. Vi har därför satt i gång ett arbete för att samla in statistik och fakta för att kunna analysera vad som faktiskt hände.

Det är inte så att det överlag har blivit högre priser. På vissa varor har det blivit det, men vi kan också se att inflationen inte har ökat.

Sedan kommer vi att se till att vi har ett bra system vid ett eventuellt införande. Det kan vara dubbelpriismärkning, att vi har prismätningar så

att vi ser vad som händer på marknaden och att vi håller hårt i ett införande. Det arbetet har vi nu dragit i gång.

Prot. 2002/03:53
6 februari

Anf. 32 NICLAS LINDBERG (s):

Fru talman! Jag vill bara tacka ministern för det lugnande svaret. Det känns skönt att kunna gå ut med det beskedet till de människor som har en oro just kring vad som ska hända med priserna om vi går med i EMU.

Frågestund

Taken i socialförsäkringarna

Anf. 33 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Jag har en fråga till finansministern.

Att höja taken i socialförsäkringarna är ju en mycket angelägen sak, angelägen för jämställdheten och angelägen för att breda grupper ska ha förtroende för socialförsäkringarna. Samtidigt är det ju så att finns det inte pengar så kan man inte göra reformer.

Före valet sade vi att den här angelägna saken, som vi verkligen har drivit, måste skjutas på därför att Sveriges ekonomi är sämre, men då sade Socialdemokraterna inför valet: Jodå, det här har vi råd med!

Nu sägs det att ni funderar på att skjuta på det här, men det är så häpnadsväckande med tanke på det ni lovade. Jag skulle bara vilja att finansministern reder ut: Var står regeringen i fråga om taken i socialförsäkringarna?

Anf. 34 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det gör jag gärna. Regeringen och socialdemokratin lovade i valrörelsen att vi ska höja taket i sjuk- och föräldraförsäkringen när det finns ekonomiska förutsättningar. Vi var väldigt tydliga på den punkten. Det gäller alla reformer i övrigt också: Finns det inte pengar kan ingen reformverksamhet över huvud taget bedrivas.

Vi gjorde en bedömning i höstas. Det fanns också med i budgetpropositionen ett förslag om att den 1 juli 2003 höja taket i sjuk- och föräldraförsäkringen. Den bedömningen gäller fortfarande, och vi kommer naturligtvis att pröva frågan inför vårpropositionen 2003.

Anf. 35 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Det var ju ett maximalt oklart svar. Ni säger att ni har råd med det, men ni kommer att pröva frågan, och det antyds ju därmed att ni inte har råd med det.

Men det här är ju inget vallöfte vilket som helst. Det är ett vallöfte där ett annat parti – nämligen Folkpartiet, som har drivit er framför sig och så att säga förmått er att verkligen inta den här ståndpunkten – säger: Nej, som Sveriges ekonomi nu ser ut så har vi för närvarande inte råd med det. Då säger ni: Jo, det har vi visst det! Vill ni höja taken, så rösta på Socialdemokraterna!

Men nu säger ni: Det är inte säkert att vi har råd med det.

Detta är ett beteende gentemot väljarna som är mycket anmärkningsvärt. Därför skulle jag på nytt vilja uppmana finansministern att göra klart: Med tanke på det ni lovade före valet så avser ni att följa ert löfte och höja taken. Ge besked om det!

Anf. 36 Finansminister BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det är viktigt att stå för sina vallöften. Under den förra mandatperioden infriades alla socialdemokratiska vallöften. Vi genomförde dessutom en rad ytterligare reformer och skattesänkningar som vi *inte* hade lovat. Vi infriade alltså våra vallöften mer än väl, och vi har naturligtvis samma ambition den här valperioden.

Jag tror att Lars Leijonborg kan vara lugn för att socialdemokratin kommer att se till att de vallöften vi har ställt ut kommer vi också att infria, och vi kommer att se till att ekonomin också fungerar.

Jag vet att Folkpartiet inte vill höja taket i sjuk- och föräldraförsäkringen, och det är naturligtvis ett negativt besked till alla dem som hade hoppats på en sådan höjning. Men jag hoppas att vi ska kunna lösa den här ekvationen i den kommande vårpropositionen och se till att vi har ekonomi för det. När vi har ekonomi för det är vi självfallet beredda att också höja taket i sjuk- och föräldraförsäkringen.

Sveriges hållning i Irakfrågan

Anf. 37 LARS OHLY (v):

Fru talman! I går lade USA:s utrikesminister Colin Powell fram en rapport inför FN:s säkerhetsråd. Han hade i den rapporten även med påstådda bindningar mellan Irak och al-Qaida, uppenbarligen i avsikt att kunna hävda självförsvar för ett anfall mot Irak.

Jag tycker att det är dags för den svenska regeringen att säga om man tycker att självförsvarsprincipen enligt artikel 51 i FN-stadgan är tillämplig för att USA och Storbritannien ska kunna gå vid sidan av FN:s säkerhetsråd och genomföra en sådan aktion.

Den andra frågan gäller följande. Det finns olika uppfattningar i säkerhetsrådet: dels att det är dags att fatta beslut om krig nu, dels att man bör låta vapeninspektörerna få tid till sitt arbete. Vilken linje har den svenska regeringen?

Anf. 38 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Den första frågan är enkel: Vi tycker inte att det i det här fallet handlar om självförsvarsrätten. I det här fallet handlar det om att uppfylla FN:s beslut om att få bort massförstörelsevapen. Det är alltså inte självförsvarsrätten det handlar om.

Hur får man då bort massförstörelsevapen? Jo, det får man lämpligast genom vapeninspektörerna. Därför vill också den svenska regeringen ge vapeninspektörerna ett så starkt mandat och så lång tid att de kan göra sitt arbete. Men det bygger på att de finner att det är meningsfullt. Vi har sagt att de ska få mera tid, att vi vill ge dem alla de resurser de behöver. De ska till Bagdad den här helgen, och vi får se om de efter det tycker att det är meningsfullt att fortsätta samarbetet med den irakiska regimen. Det kan ju inte vi säga i förväg eller föregripa, utan vi menar att det är vapeninspektörerna som måste ge sin bild av om ett fortsatt arbete är meningsfullt. Tycker de att det är meningsfullt ska de också fortsätta.

Vi menar att det är lika orimligt att låta enskilda länder fatta beslut om väpnade aktioner som det är att säga att man under inga omständigheter någonsin får fatta beslut om väpnade aktioner.

Anf. 39 LARS OHLY (v):

Fru talman! Svaret på min fråga innebär alltså att utrikesministern säger att Colin Powell har fel i sin framställning när han påstår att det finns förbindelser mellan al-Qaida och Irak, eftersom den svenska regeringen har accepterat självförsvarsrätten när det gäller USA:s angreppskrig i Afghanistan som fortfarande pågår.

Det är ett glädjande besked att man åtminstone inte är beredd att ställa sig bakom ett beslut i säkerhetsrådet innan vapeninspektörerna har hunnit vara i Bagdad i helgen, men det finns ju olika linjer i säkerhetsrådet. Den franska linjen är att detta måste få ta tid. Jag undrar: Kan den svenska regeringen ge ett lika klart besked?

Anf. 40 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Den svenska regeringen har sagt ungefär samma sak som den franska regeringen. Både den svenska och den franska regeringen har däremot skilt sig från Vänsterpartiet i och med att vi har sagt att vi inte får frånta säkerhetsrådet möjligheten att i slutändan se om man är tvungen att använda militära aktioner då inga andra metoder är möjliga.

Den svenska och den franska regeringen har alltså haft en likartad uppfattning, men den stämmer inte överens med Vänsterpartiets uppfattning.

Nu hoppas vi att vapeninspektörerna ska kunna fullfölja sitt arbete. Men hur det kommer att gå hänger på Saddam Husseins svar den här helgen till vapeninspektörerna, om han aktivt är beredd att samarbeta med dem.

När det gäller Afghanistan var det en annan sak, därför att då sade säkerhetsrådet att USA hade rätt till självförsvar.

Dieselskatten

Anf. 41 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m):

Fru talman! I förra veckans frågestund, då statsministern var här själv för att besvara frågor, var han väldigt tydlig på en punkt i svaret på en fråga som jag ställde. Jag undrade om det skulle bli en sänkning av dieselskatten för den areella näringen. Han sade: Nej, det blir det inte i år.

Jag skulle då vilja ställa en fråga till ansvarig minister, och det är enligt min mening jordbruksministern: Hur kommer jordbruksministern att driva frågan om dieselskatten för den areella näringen i den kommande vårbudgeten? Kommer hon att göra det med kraft och empati, eller tar ministern det här som ett besked om att man inte ska göra någonting mer i år?

Anf. 42 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Det har ju varit en diskussion om den så kallade ryggsäcken, som bönderna har, och regeringen har vidtagit åtgärder när det gäller att återföra de så kallade gödselmedelsskatterna – en miljardaf-fär totalt för jordbruket.

Frågan om dieselskatten har utretts, och det finns ett utredningsmaterial som vi bereder. Ambitionen är att sänka dieselskatten. Sedan är frågan vid vilken tidpunkt detta kan göras. Vi måste ju ta ett ansvar för

landets ekonomi och göra detta när statsfinanserna tillåter. Frågan är under beredning, och statsministern har i olika sammanhang gett uttryck för att det ska vidtas åtgärder på det här området, men vi kan inte göra det innan vi har de ekonomiska förutsättningarna för det. Detta är frågor som vi prövar fortlöpande i budgetarbetet.

Anf. 43 CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m):

Fru talman! Jag kan förvisso hysa stor respekt för jordbruksministerns inställning i frågan, men som jordbruksministern själv säger har detta utretts ett antal gånger när det gäller förutsättningarna för svenskt företagande inom den areella näringen. Är det någon fråga som verkligen har utretts så är det frågan om dieselskatten. Det är därför som jag tar upp den så specifikt. Det handlar nämligen om lönsamheten, där handelsgödselskatten förvisso är en liten del.

Men i de partier som ni samarbetar med nu – Vänstern och Miljöpartiet – finns det ju ingen vilja att sänka dieselskatten. Då är min fråga: Är det bättre och lättare att svika bönderna i detta fall än att svika samarbetspartierna för att hålla ihop regeringen? Ett löfte har ändå getts tydligt och klart, och när det gäller frågan om lönsamhet för svenskt jordbruk är dieselskatten en viktig punkt.

Anf. 44 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Vi verkar för en lantbruksnäring med goda tillväxtmöjligheter och där det kan finnas god lönsamhet. Det vidtas ett antal åtgärder. Jag kan inte tro att detta med dieselskatten är den enda åtgärd som vi kan genomföra för att få lönsamhet. Det är en hel meny av åtgärder. Vi har återfört gödselmedelsskatterna. Vi jobbar även på andra fronter för att befrämja entreprenörskap.

När det gäller dieselskatten finns ett underlag som bereds, och det har gjorts tydliga uttalanden om att frågan ska hanteras när det är statsfinansiellt möjligt.

Diskriminering vid mönstring

Anf. 45 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till försvarsministern.

Försvarshögskolan har nyligen redovisat en undersökning gjord på samtliga mönstrade födda mellan 1972 och 1983. Det är den första i sitt slag. Undersökningen slår fast att en svensk som har svenskfödda föräldrar har betydligt större chans att bli uttagen till värn- och civilplikt än en svensk med utländska föräldrar. Undersökningen visar också att de invandrare som ändå gör lumpen oftare får göra det som meniga än sina lumparkompisar med svensk bakgrund. Givetvis behöver inte detta vara diskriminering, men det är ändå ett problem. Vad anser ministern att man kan göra åt denna snedfördelning?

Anf. 46 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Allra först vill jag säga att den undersökningen har kommit till därför att Pliktverket självt ville se hur dess uttagningsinstrument fungerar. Nu har Pliktverket fått materialet. Man har sagt att

man noga ska analysera det här. I alla direktiv som har gått ut till myndigheterna inom försvaret finns det nämligen med att man ska skapa en mångfald på olika sätt. Därför är det viktigt att myndigheterna tar bort eventuella hinder. Nu pågår det en process inom Pliktverket där man ser vilka åtgärder som ska till för att en eventuell snedfördelning inte ska fortsätta.

Prot. 2002/03:53
6 februari

Frågestund

Anf. 47 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Fru talman! Tack för svaret! Jag vill ändå slå fast att försvaret har en viktig roll i integrationen. För massor av ungdomar skulle försvaret kunna vara en väg in i det svenska samhället. Dessutom är det, precis som försvarsministern säger, av stor betydelse att det försvar vi har speglar den befolkning som vi har i dag. Jag känner mig trygg med svaret och hoppas att det sker en förändring framöver.

Anf. 48 Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s):

Fru talman! Jag vill bara understryka att regeringen delar den uppfattning som du ger uttryck för. Hela processen syftar ju också till att man även från försvarets sida ska bidra till en integration och en mångfald. Och vi tror att vi kommer att få god kunskap och god erfarenhet från många invandrarfamiljer med en annan bakgrund än vår, med den fredliga utveckling som vi har haft i Sverige, när vi framgent ska ta itu med försvarets uppgifter.

Reformering av EU:s jordbrukspolitik

Anf. 49 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till konsument- och jordbruksministern.

Den europeiska kommissionen, påhejad av den svenska regeringen, har lagt fram ett förslag om en radikalt förändrad jordbrukspolitik som innebär helt förändrade stödformer och kanske den största lönsamhetsförändringen genom tiderna.

Principbeslut ska tas i juni detta år, och konsekvenserna blir med största sannolikhet en enorm strukturförändring inom den svenska bondekåren och den svenska livsmedelsindustrin, där tusentals jobb går förlorade.

Min fråga är: Varför får vi inte se någon konsekvensutredning av vad detta kommer att innebära för bondenäringen och för livsmedelsindustrin, och är det rimligt att en hel näring ska gå med förbundna ögon när det bara är fem månader kvar tills det här beslutet förväntas tas?

Anf. 50 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Det är riktigt att vi i januari fick lagförslag från kommissionen, men det är inte ett helt nytt förslag. Vi hade inriktningen klar för oss redan under sommaren.

Det här är nödvändigt för att vi ska kunna reformera jordbrukspolitiken, få en politik som är mer inriktad på det som konsumenterna efterfrågar och inte en politik som innebär att vi producerar för stödsystemen.

Det är förändringar i rätt riktning. Konsekvensanalyser görs successivt. Vi har gjort en del konsekvensanalyser och har nu dragit i gång ett arbete som ska resultera i olika typer av utredningar under våren. Det är inte bara staten som gör utredningar, utan även andra intressenter. Jag vill understryka att jag personligen tycker att detta är viktigt. Vi måste ha ett bra underlag, men det går inte att göra en gigantisk konsekvensanalys och säga att det är det här som blir konsekvenserna. Förslaget förändras hela tiden vartefter som förhandlingarna fortgår i EU.

Anf. 51 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Fru talman! Den grupp som heter Jord och skog och som regeringen själv har tagit initiativet till säger att det blir omöjligt att starta företag och utveckla företag som har betesbaserad nötköttsproduktion. Många företag kommer att upphöra. Det blir en accelererad nedläggning av mjölkgårdar. Det handlar om dramatiska förändringar.

Jag skulle vilja ställa en fråga till ministern som konsumentminister. När vi får en sådan kraftig lönsamhetsförsämring kommer det att bli omöjligt för svenska bönder att konkurrera med sina konkurrenter på andra sidan Östersjön, där lönerna är 15–20 kr i timmen. Bedömer konsumentministern det som ett konsumentintresse att svenska konsumenter kan köpa livsmedel som är producerade i Sverige med svensk kvalitetskontroll, eller är det egalt? Kan vi lika gärna importera våra baslivsmedel?

Anf. 52 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Vi ska ha en ordning där vi kan konsumera svenska livsmedel. Vi ska också se till att svenska livsmedel kan exporteras. Svenska konsumenter ska även ha tillgång till livsmedel från andra länder.

När näringen ska få avsättning för sina produkter tycker jag att det är viktigt att man gör klart vilka mervärden man från näringens sida anser att svenska produkter har. Sedan är det konsumenterna som ska välja vilka produkter de vill ha.

Jag delar inte synen att denna reform kommer att få de konsekvenser som redovisas här. När det gäller konkurrensen från andra sidan Östersjön, från Baltikum och Polen, ger näringen inte uttryck för den oro som vi får höra om här i kammaren. Man ser snarare att det öppnas marknader, där man kan få avsättning för svenska produkter.

Svensken på Guantánamobasen

Anf. 53 GUSTAV FRIDOLIN (mp):

Fru talman! Jag har en fråga till utrikesminister Anna Lindh om Mehdi Muhammed Ghezali, den svenske medborgare som sitter fången av USA på Guantánamobasen på Kuba.

Jag vill tacka för att regeringen nu i veckan äntligen kommit med det ultimata kravet att Mehdi ska frigges. Men jag vill också dryfta en viss oro kring det Ekouttalande som ministern gjorde i går på frågan om hur man ska gå vidare nu. Hon säger: Vi kan egentligen inte göra så mycket mer.

Låt oss backa. I december 2001 greps en svensk medborgare i Pakistan. Sverige underlät, trots vetskap om detta, att gå vidare och arbeta.

Han blev flyttad till Guantánamo och inspärrad i en liten bur. Han har varit inspärrad där i över ett år, förvägrad såväl en civil fånges som en krigsfånges rättigheter. Ändå har Sverige tills nu bara ställt frågor. Det blir lite absurt när USA fransäger sig internationella konventioner och ändå bara får frågor från Sveriges sida som man inte svarar på.

Äntligen har Sverige ställt sig upp och sagt att Mehdi ska frigges, sagt det som är rätt och riktigt. I nästa andetag säger man: Nu kan vi inte göra så mycket mer.

Jag vill ge Anna Lindh en möjlighet att ändra på detta svar och ge ett annat svar på frågan genom att ställa den en gång till. Hur avser Sverige nu att gå vidare för att säkerställa att Mehdi Muhammed Ghezali frigges?

Anf. 54 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Jag tycker att Gustav Fridolin skulle ha lyssnat på mitt svar. Jag sade att vi ska ta ett steg i taget. Nu har vi begärt att han ska frigges, eftersom USA inte har svarat på våra frågor och inte har gett en rättslig grund till varför han ska hållas på Guantánamo. Nu avvaktar vi det amerikanska svaret. Vi kräver självklart det som vi genom vår rättsliga chef framförde, det vill säga att han ska frigges. Om vi får ett negativt svar får vi återkomma. Vi förutsätter naturligtvis att vi får ett positivt svar på vår begäran. Vi får ta ett steg i taget.

Anf. 55 GUSTAV FRIDOLIN (mp):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för ett något mer positivt svar än det som kom fram i Ekot i går.

För att se hur absurd denna situation är skulle vi kunna översätta den till sin motsats. Tänk om Sverige skulle hålla en amerikansk medborgare fången på en liten bas på Gotland! Inte tror ni väl att USA skulle nöja sig med att ställa frågor under ett år? Men vi är glada att utrikesministern och Utrikesdepartementet tagit del av den folkliga opinionen, vilket Guantánamogruppen, som samlar flera ledamöter från detta parlament, har krävt. Ett annat av våra krav har varit att Anna Lindh ska möta Mehdi Muhammed Ghezalis far en gång till, utöver den gången i buren på Sergels torg i valrörelsen.

Nu sitter Mehdi Ghezali, pappa Ghezali, på läktaren här uppe. Jag vill ställa den fråga till ministern som han skulle vilja ha ställt alldeles själv: Kommer ni med all kraft att verka för att hans son får en rättsriktig prövning och blir frigiven?

Anf. 56 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! För det första vill jag påminna Gustav Fridolin om att vi under ett års tid har agerat för att få klarhet i detta fall. Det är möjligt att Gustav Fridolin eller någon annan har några utmärkta svar på frågan vad vi skulle ha gjort för att vara mer framgångsrika. Hittills har jag inte hört *någon* ha *något* konstruktivt förslag om vad Sverige hade kunnat göra. Hittills har jag inte sett *något* internationellt exempel på att *någon* med större framgång har drivit sina medborgares intressen på annat sätt än Sverige kunnat göra.

Vi kommer att fortsätta att kämpa för att denna person frigges. Vi kommer att fortsätta att arbeta för att få större rättssäkerhet när det gäller det internationella bekämpandet av terrorismen. Men jag skulle vara

väldigt tacksam, fru talman, om en del av dem som kritiserar regeringen också *någon* gång kunde komma med *något* konstruktivt förslag om hur detta ska gå till.

Regeringens utnämningsspolitik

Anf. 57 TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! På förmiddagen nåddes vi av beskedet att regeringen hade utnämnt förra statsrådet Maj-Inger Klingvall till ambassadör i Moçambique. Det var ett intressant besked ur minst två synvinklar.

För det första visar det sig att trenden håller i sig. Den socialdemokratiska regeringen fortsätter att se statliga toppjobb som förläningar till gamla avdankade socialdemokratiska statsråd.

För det andra tycker jag att det tyder på en tilltagande politisering av den svenska förvaltningen. Politiska meriter och följsamhet mot den politiska makten blir viktigare än kunskap, kompetens och integritet. Det är just dessa tre nyckelbegrepp som den svenska förvaltningsmodellen bygger på.

Regeringen har nyligen tillsatt en utredning som ska se över förhållandet mellan regeringen och myndigheterna. Jag vill ställa den enkla frågan till statsrådet Pär Nuder om vi ska tolka utnämningen av Maj-Inger Klingvall, innan utredningen ens har börjat, som att regeringen redan har övergivit den svenska förvaltningsmodellen med självständiga myndigheter.

Anf. 58 Statsrådet PÄR NUDER (s):

Fru talman! Regeringens utnämningar bygger på regeringsformens principer om att det är förtjänst och skicklighet som ska vägleda alla utnämningar. Det gäller även i det aktuella fallet.

Den utredning som frågeställaren hänvisar till ska granska relationen mellan regering och myndigheter. Den ska granska hela den vertikala organisationen i det offentliga samhället, det vill säga nivåskillnaderna. Vem ska göra vad i den offentliga organisationen?

Utnämningssmakten har varit föremål för konstitutionsutskottets prövning snart sagt varje år. Jag är helt övertygad om att det även kommer att ske i år.

Anf. 59 TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! Det var inte riktigt svar på den fråga jag ställde. Jag tyckte inte att statsrådet tog tillfället i akt att klara ut regeringens position.

Frågan om förhållandet mellan regeringen och myndigheterna har dykt upp bland annat genom den diskussion som har förts om att regeringen har missbrukat sin utnämningssmakt. Det kan inte vara så att väldigt många – kanske de allra flesta – utnämningar som sker bara görs mot bakgrund av att människor har en viss partibok. Denna fråga är extremt intressant och extremt viktig för regeringen att klara ut nu. Har regeringen övergivit modellen med självständiga myndigheter, där tjänstemännen kännetecknas av opartiskhet och oväld?

Anf. 60 Statsrådet PÄR NUDER (s):

Fru talman! Självfallet inte. De fria självständiga myndigheterna är en grundbult i den svenska förvaltningsmodellen. Den stora utredningen ska nu granska hur gränssnittet mellan regeringen och myndigheterna ska se ut. Frågan om utnämningmakten är en ständigt återkommande fråga för riksdagens granskning inom ramen för konstitutionsutskottet.

Frågan har granskats år från år, och år från år har samma svar kommit från riksdagen: Regeringen missbrukar inte utnämningmakten. Den följer regeringsformens principer om förtjänst och skicklighet.

Det kommer att vägleda oss även i fortsättningen.

Skydds jakt på varg

Anf. 61 RIGMOR STENMARK (c):

Fru talman! I Uppland är man i dag mycket upprörd. Man har fått besked om att den man som sköt en varg som rivit många tamdjur i norra Uppland har ställts inför åtal. Han riskerar, om han nu blir dömd, fängelse mellan sex månader och fyra år.

Vi från Centerpartiet tycker att det är en orimlig lagstiftning vi har när man inte rättsligt kan skydda sina tamdjur. Jag undrar vad jordbruksministern tycker om den frågan.

Anf. 62 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Vi har en lagstiftning som ska hjälpa oss att få en balans mellan olika intressen. Vi har intresse av att värna om en rovdjursstam, och vi har andra intressen, bland annat ekonomiska, när det gäller näringsutövning. Jag menar att vi har en lagstiftning som ger en rimlig balans i dessa avseenden. Sedan är alltid det enskilda fallet uppseendeväckande när sådant här händer. Men vi har ändå en avvägning som ger ett rimligt resultat när man ser till helheten.

Anf. 63 RIGMOR STENMARK (c):

Fru talman! Jag delar åsikten att man måste skydda två intressen. Men den lagtext vi har i dag skyddar bara den ena parten. Vad jag vill framhålla är att vi måste ha en förändrad lagtext så att det inte råder något som helst tvivel om att en djurägare eller den som sköter tamdjur inte ska förhindras att skjuta ett rovdjur för att skydda sina tamdjur. Det måste komma till en sådan lagstiftning så att man inte får den här obalansen och de här skiljaktigheterna – de som älskar vargen och de som hatar vargen. Vi måste komma bort ifrån det.

Jag vill vädja till jordbruksministern att tänka till flera gånger och läsa lagtexten noga.

Anf. 64 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Det finns redan i den nuvarande lagstiftningen ett utrymme för den enskilde djurägaren att vidta åtgärder. Det krävs då att man kan göra sannolikt att detta är ett rovdjur som har rivit tamboskap och att det därigenom finns en risk att det ska göra så också i fortsättningen. Man får dock inte skjuta rovdjuret när det angriper första gången. Jag tycker att detta är en rimlig nivå på lagstiftningen.

Frågestund

Anf. 65 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru talman! Den halvtidsöversyn som har varit uppe ett par gånger tidigare är en av de viktigaste reformer som regeringen kommer att ta ställning till inom en sexmånadersperiod. Den berör en hel yrkeskår, och den handlar om våra möjligheter att konkurrera med andra länder.

I ett interpellationssvar tidigare i dag har jordbruksministern uttryckt att regeringen ”för en aktiv politik för en ökad konkurrens då det är en viktig del i arbetet för att stärka och utveckla den svenska ekonomin. Effektiva marknader med väl fungerande konkurrens är en förutsättning för en långsiktig ekonomisk tillväxt. Jordbrukssektorn utgör inte något undantag.”

År 1997 gjordes en jämförelse mellan de olika länderna i Europa. Då utlovade den socialdemokratiska regeringen att detta skulle harmoniseras så att vi hamnade på samma nivå. Detta har ännu inte skett.

Med hänvisning till det nya tryck som de svenska bönderna nu får och som de andra inte får på samma sätt, kan jordbruksministern nu lova att ge de svenska bönderna åtminstone samma förutsättningar?

Anf. 66 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! När det talas om samma förutsättningar för de svenska bönderna utgår jag ifrån att frågeställaren menar den så kallade ryggsäcken när man jämför konkurrensförutsättningar länder emellan. Det är väldigt svårt att göra den här typen av jämförelser. Det finns alltid någonting som skiljer sig länder emellan.

Vi har ringat in några områden där vi arbetar för att förbättra konkurrensförutsättningarna för det svenska jordbruket. Jag har i ett svar på en tidigare fråga nämnt att det handlar om de så kallade gödselmedelsavgifterna, där vi har återfört pengar som totalt motsvarar ungefär 1 miljard till näringen. Vi arbetar också för närvarande med frågor om bland annat dieselskatten.

Det handlar dock inte bara om de här skatterna utan också om förutsättningarna i övrigt för näringen. Där gör den svenska regeringen ett antal olika insatser för att främja företagsamhet. Det är viktigt att vi på olika sätt stöttar det entreprenörskap som finns inom jordbruksnäringen.

Anf. 67 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru talman! Det handlar inte om att stötta näringen. Det handlar om att ge samma förutsättningar på samma marknad. Den socialdemokratiska regeringen har flera gånger utlovat att man ska skapa samma förutsättningar. När det nu börjar närma sig den kritiska punkten snärjer man in sig genom att hänvisa till när ekonomin tillåter, att det är svårt att göra jämförelser etcetera. Kan inte regeringen åtminstone stå upp och säga att de svenska bönderna ska ha samma förutsättningar? Annars får vi ju en import som kommer att välla in över landet.

Anf. 68 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Jag tycker att jag redan har svarat på den frågan. Vi arbetar för att ge de svenska bönderna goda förutsättningar. Jag menar också

att de svenska bönderna i många fall kan ha konkurrensfördelar i och med att man har en produktion av så hög kvalitet att man kan finna marknader där konsumenterna har väldigt höga krav. I dessa kvalitetskrav ligger sådant som vi är bra på. Vi är mycket bra på djuromsorg. Vi är mycket bra på att ta hänsyn till miljön.

Jag vill alltså vidga den här frågan. Det handlar inte bara om att räkna kronor och ören och jämföra skattesatser med andra länder. Det handlar om mycket, mycket mer.

Östersjömiljarden

Anf. 69 MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till utrikesminister Anna Lindh, som också svarar på övergripande frågor. Den handlar om Östersjömiljarden.

Regeringen har ju haft en storskalig satsning med 1 miljard kronor om året för att skapa jobb i Sverige i ett Östersjösamarbete. Denna satsning har granskats och befunnits vara ett fiasko. I bästa fall gav den första Östersjömiljarden 237 nya jobb. Det innebär att varje jobb som tillskapades kostade 4 miljoner kronor. De som har granskat projektet säger samfällt att regeringen har handlagt detta på ett mycket slarvigt och oprofessionellt sätt.

Min fråga är: Hur kommer det sig att så här stora satsningar får fortgå med så dålig kontroll att vi får ut så lite av de skattepengar som regeringen har ett ansvar för att förvalta på ett bra sätt?

Anf. 70 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Jag kan i dag inte svara på exakt vilka resultat Östersjömiljarden har gett. Den utvärderas just nu. Så mycket kan jag dock säga som att de effekter jag sett, särskilt på mitt tidigare område, miljöområdet, har varit väldigt stora. Jag vet inte hur många sysselsättningstillfällen den har gett, men att den har gett reningsanläggningar och satsningar på bättre miljö i väldigt många länder runt Östersjön och därmed bidragit till att vi också ska få en renare Östersjö är helt uppenbart. Att den dessutom har bidragit till ett bättre samarbete runt Östersjön och gett många välbehövliga projekt det extra tillskott som behövts för att de ska kunna bli verklighet är också uppenbart. Sedan får den samlade utvärderingen visa ifall det har funnits brister i handläggningen och hur många svenska arbetstillfällen som Östersjömiljarden har gett.

Anf. 71 MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Vi får ju hoppas att den har gett några positiva resultat.

Uppenbarligen har också en stor mängd skattemedel gått ut utan att användas på ett effektivt sätt. Det fanns något exempel där en inventering av hamnar i Ryssland gjordes enbart av en tysk och en norsk konsult. Konsulterna har haft mycket nytta av Östersjömiljarden; det kan man nog se redan nu.

Nu är det så att Östersjömiljarden löper även det här året. 1 miljard rullar också i år. Då är min fråga: Vilka åtgärder har regeringen vidtagit för att ha kontroll över att medlen verkligen används på ett effektivt sätt, för att förbättra kontrollen av det som faktiskt är skattemedel?

Anf. 72 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Eftersom det har förts en diskussion om Östersjömiljarden är det klart att man också har tagit till sig kritiken och sett till att man har fått en ordentlig beredning, en ordentlig handläggning av ärendena.

Det går säkert att finna exempel på att Östersjömiljarden inte har använts på det mest effektiva sättet. Vi ska ta del av utvärderingen. Men jag är övertygad om att den totalt sett har gett upphov till väldigt många positiva projekt för Östersjön. Inte minst kommer den att ge det resultatet att vi faktiskt får en renare Östersjö, någonting som inte minst Sverige länge har efterlyst.

Barentssamarbetet

Anf. 73 MARIA ÖBERG (s):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Anna Lindh angående Barentssamarbetet.

Barentsregionen är en mycket aktiv region, och samarbetet över gränserna betyder mycket för utvecklingen, inte bara för oss som bor i norr utan också för övriga Sverige och Europa. Tack vare detta samarbete, som sträcker sig från Norge över Sverige och Finland till Ryssland, säkrar vi en fredlig och stabil utveckling i regionen. Vi vidareutvecklar de kulturella banden mellan folken och lägger på detta sätt grunden för en bärkraftig ekonomisk och social utveckling i området.

I en utredning konstateras att styrformerna för de statliga resurser som tillförs Barentssamarbetet måste effektiviseras och resurserna sammas. I Norrbotten har vi av tradition samarbetat över gränserna och därför vore kanske Haparanda en idealisk plats för detta.

Min fråga är: Hur ser du på möjligheten att inrätta en institution för Barentssamarbetet?

Anf. 74 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Vilken form Barentssamarbetet ska ha, om man ska ha en speciell institution eller ett sekretariat, är någonting som vi håller på att se över. Det viktiga är att vi når framgång med Barentsfrågorna.

Under det år som vi har varit ordförande i Barentsrådet tycker jag att vi kan se väldigt bra framgångar. Vi har till exempel sett hur de gränstationer, i Salla och på andra ställen, som bland annat Norrbotten länge har efterlyst ska öppna faktiskt har öppnats. Vi kan se att vi genom statsministeröverenskommelsen i Kirkenes för ungefär en månad sedan kom överens om att äntligen kunna ta hand om det ryska kärnavfallet i och med att man nu verkar vara helt överens om det så kallade MNEPR-avtalet. Den största miljöfrågan är alltså därmed åtgärdad.

Vi har också fortsatt att öka utbytet över gränserna, både för att se till att vanliga människor får större möjligheter till ett utbyte över gränserna och för att se till att företagssamarbete underlättas.

Hur vi bäst garanterar att det här fortsätter och i exakt vilken form får vi återkomma till.

Anf. 75 MARIA ÖBERG (s):

Fru talman! Jag tackar så mycket för svaret och ser mot framtiden.

Anf. 76 GABRIEL ROMANUS (fp):

Fru talman! Domen i går i det så kallade Gourmetmålet var ett exempel på det som man kan kalla för ett demokratiskt underskott inom Europeiska unionen. EG-domstolen hade konstaterat att det var ett svenskt avgörande om den så kallade inskränkningen i handeln som det svenska alkoholreklamförbudet innebär är acceptabel därför att den skyddar folkhälsan. Men det avgörande beslutet fick inte fattas av svenska folkets representanter här i riksdagen, utan det avgörandet föll på en grupp jurister i Marknadsdomstolen, som uppenbarligen tycker att marknadsföringens frihet är viktigare än folkhälsan.

Nu är det ett oklart rättsläge, och folkhälsoministern har aviserat en ny lag. Naturligtvis måste vi hålla oss inom EU:s regelverk så länge det ser ut som det gör. Men jag hoppas att vi inte kommer att vara alltför försiktiga när det gäller att försöka begränsa alkoholreklamen med tanke på den kraftiga ökning av alkoholkonsumtionen som nu pågår.

Jag skulle vilja fråga utrikesministern: Kan vi räkna med att regeringen både försöker begränsa alkoholreklamen så mycket som möjligt i nuvarande läge och försöker verka för ett förtydligat regelverk så att det blir klart att de nationella parlamenten kan begränsa alkoholreklam med hänsyn till folkhälsan?

Anf. 77 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Som konsumentminister tar jag svaret på den frågan, eftersom jag också har ett ansvar för marknadsföringslagen.

Det är klart att det är ett bakslag för alkoholpolitiken, en alkoholpolitik som har en stark förankring i den här kammaren. Men beslutet innebär inte att vi kommer att släppa alkoholreklamen fri.

Vi har genom Marknadsdomstolens beslut fått ett otydligt rättsläge, och vi ska se till att vi snabbt kan få en tydlig lagstiftning på plats. Det vi särskilt kan inrikta oss på är att titta närmare på hur reklamen ska förhålla sig till olika typer av alkohol. Hur ska vi se på spritreklam? Hur ska reklamen förhålla sig till barn och ungdomar? Hur ska vi hantera begreppet måttfullhet i lagstiftningen?

Ett lagstiftningsarbete påbörjas omgående, och förhoppningsvis ska den nya reviderade lagen finnas på plats den 1 januari 2004.

Anf. 78 GABRIEL ROMANUS (fp):

Fru talman! Vi har tidigare erfarenhet av att de jurister som ger råd åt regeringen ofta är ganska försiktiga. De tycks vara rädda för att vi ska råka ut för nya juridiska utmaningar.

Jag tycker i och för sig att det som jordbruksministern sade är gott och väl, men jag tror inte att man nödvändigtvis ska behöva gå så långt. Den här domen gäller ju en väldigt speciell tidskrift som vänder sig till speciellt matintresserade. Det är inte självklart att alkoholreklam måste tillåtas i dagspressen till exempel. Det här var ingen dagstidning.

Framför allt tror jag att det vore värdefullt om regeringen också ville agera inom EU för att ändra eller förtydliga EU:s regelverk för att det ska bli tydligare att folkhälsan ska få väga tungt i konkurrensen med marknadsföringsintressena. Det är flera länder som förbereder insatser mot

alkoholreklam. Jag hörde just i går om Irland. Kan regeringen engagera sig för detta samtidigt som man utformar en ny lag?

Anf. 79 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Jag delar synen att vi måste ha en restriktiv lagstiftning. Det är det som kommer att vara vårt förtecken i det arbete som har påbörjats.

När det gäller arbetet inom EU markerar vi de här frågorna. Vi markerar att man ska kunna ta folkhälsohänsyn, att man ska kunna ta hänsyn till konsumentpolitiska frågor. Det finns utrymme för att driva den typen av frågor inom ramen för det arbete som är på gång när det gäller bland annat säljfrämjande åtgärder. Regeringen driver de frågorna inom unionen.

Frankrike–Afrika-toppmötet i Paris

Anf. 80 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Jag blev väldigt upprörd när jag hörde att man skulle göra ett undantag för president Mugabe som kommer från det hårt drabbade Zimbabwe. Han ska tydligen få lov att komma till Paris. De enda som kan glädjas åt detta är kretsen kring Mugabe själv och möjligtvis affärerna i Paris som kan se Grace och kompani på shoppingrunda framför sig. För övrigt ger det fullständigt fel signaler till oppositionen, liksom till dem som i länderna runtomkring oroligt följer vad som händer och med vilken tydlighet Europa kommer att kunna tala med president Mugabe.

Jag tycker att det är oerhört viktigt med tanke på läget att man också kan ge andra signaler till oppositionen, att man kan vara så öppen att man säger: Här fanns ingen enighet. Det här var ett kompromissbeslut som man från Sveriges sida kände att man tvingades gå med på. Anna Lindh skulle också här i kammaren kunna säga att det inte kommer att sändas någon invitation till president Mugabe till det planerade toppmötet mellan EU och de afrikanska länderna.

Anf. 81 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Jag kan instämma med Carina Hägg att det är fullständigt olämpligt att president Mugabe tillåts att resa in i något europeiskt land med tanke på att vi har sanktioner mot Zimbabwe. Förtrycket i Zimbabwe har inte blivit mindre, snarare tvärtom. Vi ser just nu en process mot oppositionsledaren Tsvangirai som helt saknar alla rättssäkerhetskrav.

Det är en mycket allvarlig situation i Zimbabwe. Det finns alla skäl att stå fast vid sanktionerna. Problemet med att Frankrike begärde ett undantag för sanktionerna för att ta in president Mugabe till Paris var att det visade sig att det fanns risk för att sanktionerna helt skulle upphöra om Frankrike inte fick sin vilja igenom. Det innebar att vi inte hade haft några sanktioner alls mot Zimbabwe i fortsättningen. Sverige stod tyvärr ganska ensamt i den här debatten. Därmed valde vi också att låta sanktionerna fortsätta och, tyvärr i det här fallet, att bevilja ett undantag för Mugabe och hans inresa till Paris.

Anf. 82 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Det är oerhört viktigt att man är tydlig när det gäller så grova övergrepp mot mänskliga rättigheter och när det gäller den brist på respekt för demokratiska processer vi ser i Zimbabwe.

Därför vill jag här i kammaren i dag säga att jag är kritisk mot att man fortfarande inte har brutit allt biståndsbete med officiella delar av Zimbabwe. Vi stöder Zimbabwes parlament. Det kan jag absolut inte stå bakom. Vi vet att vi har en talman i Zimbabwes parlament som har mycket blod på sina händer, och han har varit inblandad i mycket som vi kritiserar på annat sätt. Jag kan inte se att stöd till parlamentet i dag när parlamentariker fångas kan vara något positivt i den demokratiska processen. Det finns också svenska biståndspengar som går till organisationer som i sin tur har ett samarbete.

Även i dessa delar borde vi säga nej och visa en tydlighet ända fram. Det finns brister, och jag vill gärna att Anna Lindh kommenterar detta.

Anf. 83 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Fru talman! Sverige var faktiskt det första land som bröt allt bistånd med Zimbabwe, utom just demokratibiståndet. Demokratibiståndet går till Zimbabwe därför att vi menar att det gynnar demokratin. Mugabe skulle naturligtvis bli oerhört upprörd över dessa ord, men demokratibiståndet går till att uppmuntra demokrati och därmed oppositionen i Zimbabwe. Om vi skar av det allra sista demokratibiståndet skulle vi kraftigt missgynna oppositionen, det vill säga de grupper som försöker arbeta för en demokratisering av Zimbabwe.

Det är viktigt att vi lyssnar på oppositionen i ett land som Zimbabwe och tar hänsyn till också deras önskemål när det handlar om hur demokratibistånd ges. Därför skulle jag allvarligt beklaga om vi ställde in och skar ned det demokratibistånd som både vi och de fria organisationerna i Zimbabwe menar gör nytta.

Det finns organisationer som trots våldet fortsätter. Det finns partier som trots våldet fortsätter.

Bondens nya roll i samhället

Anf. 84 LENNART GUSTAVSSON (v):

Fru talman! Jag vänder mig till jordbruksministern.

Sverige ansvarar under 2003 för ordförandeskapet i Nordiska rådet. I ordförandeprogrammet för jord- och skogsbruk sägs bland annat att både odlingslandskapet och skogslandskapet, liksom en livskraftig landsbygd, är en del av den nordiska identiteten. Vidare sägs att under ordförandeskapet kommer Sverige att ta upp frågan om bondens nya roll i samhället i de nordiska länderna.

Vi vet alla att vi har en verklighet som ur mitt perspektiv ser ut så här: Antalet jordbruksföretag har under lång tid minskat. Det gäller framför allt Norrlands inland och fjällkommunerna.

På vilket sätt kommer vi att kunna se en förändring av den nuvarande utvecklingen mot bakgrund av vad som sägs i programmet? Det vore intressant att få höra jordbruksministerns kommentar.

Anf. 85 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Det här är kopplat till vad som händer inom EU och reformeringen av EU:s jordbrukspolitik. Som jag sade tidigare i dag i kammaren arbetar vi på att få en ny ordning där vi producerar det som konsumenterna efterfrågar, där vi får en utfasning av bidrag och där vi också kan få bättre konsumentpriser på marknaden. I paketet har vi markerat att det är viktigt att vi värnar om andra värden. Här finns det vi kallar kollektiva nyttigheter, bland annat ett öppet odlingslandskap.

Här handlar det om att hitta möjligheter att ge ett stöd för den typen av utveckling i vår landsbygd. Det kan vara olika typer av uppdrag som bonden kan få ta på sig. Det är sådant som jag tror att många är beredda att betala via skattsedeln. Det är något vi värderar. Det är ett kulturlandskap. Det är något vi vill ha i vår omgivning.

Anf. 86 LENNART GUSTAVSSON (v):

Fru talman! Vi är överens om jordbrukets betydelse för landsbygden rent generellt. Sedan finns ett behov av att vår mat inte alltid transporteras långa sträckor. Det finns ett behov av att maten produceras nära, ekologiskt och inte alltid storskaligt.

Vilka tre konkreta åtgärder är ministern beredd att vidta för att vi i högre grad ska skapa goda förutsättningar för en lokal och regional livsmedelsproduktion, som jag tror långsiktigt är oerhört viktigt?

Anf. 87 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Redan inom ramen för pågående program satsar vi på ett ekologiskt jordbruk. Vi är ganska ensamma om att ha satt upp mål där vi i procent säger exempelvis hur stor del av arealen som ska odlas ekologiskt och hur stor del av djuruppfödningen som ska ske ekologiskt. Vi bidrar ekonomiskt från statens sida för att förverkliga målen.

Det är ett arbete som vi för vidare inom ramen för reformeringen av EU:s jordbrukspolitik och arbetet inom Europeiska unionen. Det finns med oss. Det handlar inte bara om omstruktureringen, som ju sannolikt kommer att leda till att vi får se en förändring när det gäller antalet jordbruksföretag. Det finns också en annan sida av saken, där vi lyfter fram det ekologiska, där vi lyfter fram den hållbara utvecklingen. Till detta kommer att kunna föras över pengar från stödsystemen till en satsning på miljö- och landsbygdsutveckling. Det finns i paketet, och inom ramen för det ska vi satsa också i Sverige.

Ett svenskt livskraftigt jordbruk

Anf. 88 ANNIKA QARLSSON (c):

Fru talman! Jordbruksminister Ann-Christin Nykvist har fått svara på mycket i dag. Det är henne även jag vill prata med.

Vi vill att hela Sverige ska vara med och leva. I detta är det svenska jordbruket en otroligt viktig motor, både som livsmedelsproducent och i efterföljande produktionsled men också i kultur- och miljöarbete. Dessutom är det en viktig del i arbetet gentemot ett ekologiskt hållbart samhälle.

Många har i dag ställt frågor runtomkring det hela, men jag tror att frågan som jag fick från LRF-kvinnorna i Västra Götaland häromveckan på något sätt utgör kärnan av alla frågorna.

Tycker jordbruksminister Ann-Christin Nykvist att det är viktigt med ett svenskt livskraftigt jordbruk?

Prot. 2002/03:53
6 februari

Frågestund

Anf. 89 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Ja, det är viktigt med ett svenskt livskraftigt jordbruk. När man tittar på vad näringen betyder för oss ser man att det inte är en så liten näring att man bara tittar på antalet sysselsatta inom själva jordbruket. Till sektorn hör lantbruket, skogen och industrier som lever på förädling och som ger service. Livsmedelsindustrin är till omsättningen den fjärde största näringen.

Den gröna näringen är en viktig del av svenskt företagande.

Relationen riksdag–regering

Anf. 90 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Pär Nuder i hans egenskap av att syssla med demokratifrågor. Den handlar om relationen mellan riksdagen och regeringen.

För en vecka sedan fattade en enhällig kammare beslut om att Sverige snarast ska ansöka om att få Östersjön klassad som särskilt skyddat havsområde och i andra hand arbeta vidare inom Helsingforskommissionen.

Nu läser vi i kommentarer från Nordiska rådet att miljöministern har sagt att man i första hand ska jobba inom Helsingforskommissionen och inte i första hand ska gå fram med en egen ansökan. Det är direkt trots mot ett enhälligt riksdagsbeslut. Hur ser statsrådet på ett sådant agerande?

Anf. 91 Statsrådet PÄR NUDER (s):

Fru talman! I miljöministerns frånvaro försöker frågeställaren förmå mig att svara på en sakfråga som jag inte behärskar eller har ansvar för. Jag är helt riktigt ansvarig för regeringsformen och därmed relationen mellan regeringen och riksdagen.

Självfallet tar regeringen mycket stor hänsyn till tillkännagivanden som riksdagen har avgivit till regeringen. Jag kan dessvärre inte uttala mig i det enskilda fallet. Det finns säkert bakomliggande orsaker till miljöministerns uttalande i det enskilda fallet, men allmänt sett följer självfallet regeringen de tillkännagivanden riksdagen ger regeringen.

Anf. 92 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Nu var det inte så att jag ställde frågan om sakinnehållet, om Östersjön som särskilt skyddat område. Frågan gällde just det faktum att miljöministern en vecka efter ett enhälligt riksdagsbeslut går tvärtemot riksdagsbeslutet och håller fast vid den gamla linjen, som ju riksdagen kritiserade genom sitt tillkännagivande.

Tycker inte demokratiministern att maktfördelningen mellan regering och riksdag nonchaleras genom ett sådant agerande?

Anf. 93 Statsrådet PÄR NUDER (s):

Fru talman! Jag tänker inte recensera mina kollegers uttalanden. Jag är helt övertygad om att miljöministern har precis samma grundinställning som jag. Riksdagens tillkännagivanden ska regeringen följa.

Anf. 94 ANDRE VICE TALMANNEN:

Då är veckans frågestund avslutad. Jag tackar de deltagande, både ministrar och frågeställare.

11 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2002/03:36 Behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

2002/03:So33 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m)

2002/03:So34 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp)

med anledning av prop. 2002/03:50 Etikprovning av forskning

2002/03:Ub4 av Gunilla Carlsson i Tyresö m.fl. (m)

2002/03:Ub5 av Sofia Larsen m.fl. (c)

2002/03:Ub6 av Ulf Nilsson m.fl. (fp)

2002/03:Ub7 av Inger Davidson m.fl. (kd)

2002/03:Ub8 av Mikaela Valtersson m.fl. (mp)

med anledning av skr. 2002/03:28 Migration och asylpolitik

2002/03:Sf3 av Ulla Hoffmann m.fl. (v)

2002/03:Sf4 av Birgitta Carlsson m.fl. (c)

2002/03:Sf5 av Bo Könberg m.fl. (fp)

2002/03:Sf6 av Sven Brus m.fl. (kd)

2002/03:Sf7 av Sten Tolgfors m.fl. (m)

2002/03:Sf8 av Mona Jönsson m.fl. (mp)

med anledning av skr. 2002/03:29 Johannesburg – FN:s världstoppmöte om hållbar utveckling

2002/03:MJ7 av Jan Andersson m.fl. (c)

2002/03:MJ8 av Sverker Thorén m.fl. (fp)

2002/03:MJ9 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m)

2002/03:MJ10 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd)

2002/03:MJ11 av Gunnar Goude och Lotta N Hedström (mp)

med anledning av skr. 2002/03:31 Utvärdering av miljömålet i konsumentpolitiken

2002/03:L4 av Martin Andreasson m.fl. (fp)

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 6 februari

2002/03:168 av *Birgitta Carlsson* (c) till utbildningsminister Thomas Östros

Elöverkänslighet

2002/03:169 av *Birgitta Carlsson* (c) till socialminister Lars Engqvist

Elöverkänslighet

2002/03:170 av *Birgitta Carlsson* (c) till näringsminister Leif Pagrotsky

Elöverkänslighet

2002/03:171 av *Birgitta Sellén* (c) till statsrådet Mona Sahlin

Idrottskonto för elitidrottare

2002/03:172 av *Lena Adelsohn Liljeroth* (m) till statsrådet Lena Hallengren

Ungdomars idrottande och kulturella skapande

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 februari.

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 6 februari

2002/03:477 av *Lars Gustafsson* (kd) till miljöminister Lena Sommestad
Verksamhetsutövers ansvar

2002/03:478 av *Lars Gustafsson* (kd) till miljöminister Lena Sommestad
Certifieringssystem för vissa bilreservdelar

2002/03:479 av *Kent Olsson* (m) till miljöminister Lena Sommestad
Supertanken Stemnitsa

2002/03:480 av *Ulla Löfgren* (m) till statsrådet Morgan Johansson
Kvinnliga företagare i socialförsäkringssystemet

2002/03:481 av *Sven Brus* (kd) till statsrådet Jan O Karlsson
Ny processordning i utlänningsärenden

2002/03:482 av *Johan Pehrson* (fp) till justitieminister Thomas Bodström

Gränsöverskridande kriminalitet

2002/03:483 av *Hillevi Engström* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Åtgärder mot rattfylleribrott

2002/03:484 av *Jeppe Johnsson* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Preskriptionstid och rymning

2002/03:485 av *Lars-Ivar Ericson* (c) till kulturminister Marita Ulvskog
Kultur som hälsobefrämjande faktor

2002/03:486 av *Karin Thorborg* (v) till näringsminister Leif Pagrotsky
Postens framtid

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 11 februari.

14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 5 februari

2002/03:433 av *Kent Härstedt* (s) till finansminister Bosse Ringholm
Beskattning av miljöbilar

2002/03:461 av *Ulla Löfgren* (m) till näringsminister Leif Pagrotsky
Undantag från handel med elcertifikat

2002/03:462 av *Elina Linna* (v) till finansminister Bosse Ringholm
Nordisk samverkan och alkoholpolitiken i EU

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 11 februari.

15 § Kammaren åtskildes kl. 15.00.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början till och med 8 §
anf. 16 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.16 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Monica Gustafson

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Ny riksdagsledamot och ersättare för riksdagsledamöter.....	1
3 § Utökning av antalet suppleanter i skatteutskottet	1
4 § Val av extra suppleant i skatteutskottet.....	2
5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
6 § Svar på interpellation 2002/03:142 om Gävle hamn	2
Anf. 1 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	2
Anf. 2 RAGNWI MARCELIND (kd)	3
Anf. 3 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	4
Anf. 4 RAGNWI MARCELIND (kd)	6
Anf. 5 PATRIK NORINDER (m)	6
Anf. 6 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	7
Anf. 7 RAGNWI MARCELIND (kd)	8
Anf. 8 PATRIK NORINDER (m)	8
7 § Svar på interpellation 2002/03:143 om förbud mot oljefartyg.....	9
Anf. 9 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	9
Anf. 10 Förste vice talman PER WESTERBERG (m)	10
Anf. 11 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	11
Anf. 12 Förste vice talman PER WESTERBERG (m)	12
Anf. 13 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	13
Anf. 14 Förste vice talman PER WESTERBERG (m)	13
Anf. 15 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	14
8 § Svar på interpellation 2002/03:129 om monopolbildning i jordbrukssektorn	14
Anf. 16 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	14
Anf. 17 CARL B HAMILTON (fp)	16
Anf. 18 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	17
Anf. 19 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	17
Anf. 20 CARL B HAMILTON (fp)	18
Anf. 21 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	19
Anf. 22 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	19
Anf. 23 CARL B HAMILTON (fp)	20
Anf. 24 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	20
9 § Hänvisning av ärende till utskott.....	21
Ajournering.....	21
Återupptagna förhandlingar	21
10 § Frågestund.....	21
Anf. 25 ANDRE VICE TALMANNEN	21
<i>EU:s nationella bidrag till industrin</i>	<i>21</i>
Anf. 26 BIRGITTA CARLSSON (c)	21

Anf. 27	Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	22
Anf. 28	BIRGITTA CARLSSON (c).....	22
Anf. 29	Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	22
<i>EMU:s påverkan på priserna</i>		22
Anf. 30	NICLAS LINDBERG (s).....	22
Anf. 31	Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	22
Anf. 32	NICLAS LINDBERG (s).....	23
<i>Taken i socialförsäkringarna</i>		23
Anf. 33	LARS LEIJONBORG (fp).....	23
Anf. 34	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s).....	23
Anf. 35	LARS LEIJONBORG (fp).....	23
Anf. 36	Finansminister BOSSE RINGHOLM (s).....	24
<i>Sveriges hållning i Irakfrågan.....</i>		24
Anf. 37	LARS OHLY (v).....	24
Anf. 38	Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	24
Anf. 39	LARS OHLY (v).....	25
Anf. 40	Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	25
<i>Dieselskatten</i>		25
Anf. 41	CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m).....	25
Anf. 42	Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	25
Anf. 43	CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (m).....	26
Anf. 44	Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	26
<i>Diskriminering vid mönstring.....</i>		26
Anf. 45	LUCIANO ASTUDILLO (s).....	26
Anf. 46	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s).....	26
Anf. 47	LUCIANO ASTUDILLO (s).....	27
Anf. 48	Försvarsminister LENI BJÖRKLUND (s).....	27
<i>Reformering av EU:s jordbrukspolitik</i>		27
Anf. 49	HOLGER GUSTAFSSON (kd).....	27
Anf. 50	Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	27
Anf. 51	HOLGER GUSTAFSSON (kd).....	28
Anf. 52	Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s).....	28
<i>Svensken på Guantánamobasen</i>		28
Anf. 53	GUSTAV FRIDOLIN (mp).....	28
Anf. 54	Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	29
Anf. 55	GUSTAV FRIDOLIN (mp).....	29
Anf. 56	Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	29
<i>Regeringens utnämningsspolitik</i>		30
Anf. 57	TOBIAS KRANTZ (fp).....	30
Anf. 58	Statsrådet PÄR NUDER (s).....	30
Anf. 59	TOBIAS KRANTZ (fp).....	30
Anf. 60	Statsrådet PÄR NUDER (s).....	31
<i>Skyddsjakt på varg.....</i>		31
Anf. 61	RIGMOR STENMARK (c).....	31

Anf. 62 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	31
Anf. 63 RIGMOR STENMARK (c)	31
Anf. 64 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	31
<i>Böndernas konkurrensförutsättningar</i>	32
Anf. 65 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	32
Anf. 66 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	32
Anf. 67 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	32
Anf. 68 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	32
<i>Östersjömiljarden</i>	33
Anf. 69 MARIA LARSSON (kd)	33
Anf. 70 Utrikesminister ANNA LINDH (s)	33
Anf. 71 MARIA LARSSON (kd)	33
Anf. 72 Utrikesminister ANNA LINDH (s)	34
<i>Barentssamarbetet</i>	34
Anf. 73 MARIA ÖBERG (s)	34
Anf. 74 Utrikesminister ANNA LINDH (s)	34
Anf. 75 MARIA ÖBERG (s)	34
<i>Alkoholreklam</i>	35
Anf. 76 GABRIEL ROMANUS (fp)	35
Anf. 77 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	35
Anf. 78 GABRIEL ROMANUS (fp)	35
Anf. 79 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	36
<i>Frankrike–Afrika-toppmötet i Paris</i>	36
Anf. 80 CARINA HÄGG (s)	36
Anf. 81 Utrikesminister ANNA LINDH (s)	36
Anf. 82 CARINA HÄGG (s)	37
Anf. 83 Utrikesminister ANNA LINDH (s)	37
<i>Bondens nya roll i samhället</i>	37
Anf. 84 LENNART GUSTAVSSON (v)	37
Anf. 85 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	38
Anf. 86 LENNART GUSTAVSSON (v)	38
Anf. 87 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	38
<i>Ett svenskt livskraftigt jordbruk</i>	38
Anf. 88 ANNIKA QARLSSON (c)	38
Anf. 89 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	39
<i>Relationen riksdag–regering</i>	39
Anf. 90 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	39
Anf. 91 Statsrådet PÄR NUDER (s)	39
Anf. 92 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	39
Anf. 93 Statsrådet PÄR NUDER (s)	40

Anf. 94 ANDRE VICE TALMANNEN	40
11 § Bordläggning.....	40
12 § Anmälan om interpellationer	41
13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	41
14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	42
15 § Kammaren åtskildes kl. 15.00.	42

